

SLOVENEK

Velja po pošti:
za celo leto naprej K 26.—
za pol leta " " 13.—
za četrt leta " " 6:50
za en mesec " " 2:20

V upravnistvu:
za celo leto naprej K 22:40
za pol leta " " 11:20
za četrt leta " " 5:60
za en mesec " " 1:90

za pošilj. na dom 20 h na mesec.

Posamezne štev. 10 h.

Inserati:

Enostop. petlivrst (72 mm):
za enkrat 13 h
za dvakrat 11 "
za trikrat 9 "
za več ko trikrat . . . 8 "
V reklamnih noticah stane enostopna garmondvrsta à 26 h. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja

vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2 (vhod iz dvorišča nad tiskarno). — Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah št. 2. — Vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

„Obsodba barona Schwarza.“

Pod tem bombastičnim napisom je sobotni »Slov. Narod« objavil uvoden članek tako izvanredne dolžine, da ga ni bilo ne konca ne kraja. Lahkoverni Ljubljanci so si, ko so zagledali članek, v prvem hipu mislili, da je sedaj vsaj en »morilec« obsedel in dobromislice je že obhajala nada, da sedaj pride hitro tudi še drugi »morilec« na vrsto. Toda takoj, ko začneš dolgovezni članek čitati, si razočaran, popolnoma razočaran . . . »Obsodba« barona Schwarza je zares grozna. Pri deželnozborskih volitvah februarja leta 1908 je kamniški župan dr. Kraut prišel na »genijalno« misel, volivno »fortuno« nekoliko popraviti. Četrto stoletja je veljal običaj, da so pri vseh deželnozborskih in dokler je veljal stari volivni red, tudi pri državnozborskih volitvah volivci cele kamniške občine volili v mestni skupini. To je veljalo že leta 1883 in potem pri vsakih volitvah in vsi liberalni kamniški župani so v tem smislu sestavljali volivne imenike in vsem je to bilo prav! Županstvo, okrajno glavarstvo, vlada, deželni in državni zbor — vsi poklicani faktorji so soglašali s tem postopanjem.

Pri deželnih volitvah pa, ki so se vršile lani meseca februarja, je naenkrat kamniško županstvo iz imenika mestnih deželnozborskih volivcev izpustilo kmete iz vasi, ki spadajo ravno tako k mestni občini kamniški in plačujejo ravnotako mestne doklade, kakor pravi »meščani«. To je bilo v kričečem protislovju z običajem, ki je veljal 25 let. Pritožili so se prizadeti volivci in okrajno glavarstvo jim je prav dalo in določilo, da se dotični kmetje vpišejo v mestni volivski imenik, kakor je to bilo že četrto stoletja v navadi. Nato so se pritožili liberalni volivci — a deželna vlada je, v soglasju s četrto stoletnim običajem, potrjenim tudi po liberalnih županih, liberalno pritožbo zavrgla.

Zoper vladno odločbo so se liberalci pritožili na »državno« sodnijo na Dunaju in le-ta jim je sedaj, tako poroča »Slov. Narod«, prav dala, češ, da po kranjskem deželnozborskem volivnem redu imajo volivno pravico v mestni skupini samo mesta v ožjem pomenu besede, ne pa cele

mestne občine; vsled tega da imajo vasi, ki spadajo v mestno občino kamniško, volivno pravico za deželni zbor v kmečki, ne pa v mestni skupini.

To je tista »obsodba barona Schwarza«, ki je pogotitila skoraj polovico sobotnega »Slov. Naroda« in je očitno spravila liberalno stranko v neko radostno razpoloženje, ki pa zamore izvirati le iz naivnosti in neopoznanja postave.

Kar se tiče »obsodbe barona Schwarza«, smo že omenili, da ni drugega storil nego to, kar je bilo že 25 let v veljavi. Pred njim sta ravno tako postopala njegova prednika baron Hein in baron Winkler. Da je državno sodišče sedaj naenkrat ubralo druge strune in izreklo, da četrtoletni običaj ni bil pravilen, to je sicer zanimivo, osobito za pravika, — a radi tega še vendar ni dokazano, da bi tisti ne imeli prav, ki so pred 25 leti uvedli običaj, kateri je pripomogel v mestnem volivnem okraju Kamnik-Tržič-Radovljica Slovincem do zmage; kajti do takrat so imeli ta volivni okraj Nemci v svoji posesti!

Kmetje so bili tedaj liberalcem dobri, da so pomagali Nemcem premagati. A sedaj, ko se liberalci napram Nemcem v volivnem okraju čutijo varne — hočejo kmetom plačati z brco.

Pravimo »hočejo« — kajti, da se jim to ne posreči, za to bo skrbela S. L. S., ki ima k sreči večino v deželnem zboru kranjskem.

Razsodba državnega sodišča ima namreč le teoretiški pomen. To se pravi: Državno sodišče, obstoječe iz 12 mož, ki niti vsi niso pravniki, izreče eno mnenje, se je li v kakem slučaju »kršil zakon« ali ne. To je pravica državnega sodišča in ta pravica v vseh časteh! V časteh razsodba državnega sodišča, čigar mnenje spoštujemo! Toda razsodba državnega sodišča po dotični postavi — katere liberalni učenjaki očitno ne poznajo — nima izvršilne moči. Nobene oblasti ni na svetu, ki bi bila dolžna, to speljati, kar označena razsodba izreka kot mnenje državnega sodišča.

Veljavno, izvršljivo sodbo v tej zadevi ima marveč po deželnem redu drug faktor: **deželni zbor**. Le deželni zbor ima odločiti, se je li kaka volitev za deželni zbor izvršila veljavno ali ne. Deželni zbor ni pri tem vezan na nikakršno raz-

sodbo kateregakoli sodišča — naj si bode tudi najvišja sodnija v državi — temveč odločuje suvereno, po svoji lastni volji, po svojem lastnem spoznanju.

In deželni zbor, v katerem imajo večino kmečki poslanci S. L. S., ne bo nikdar dopustil, da bi liberalci značajne kmečke volivce, ki so rešili slovensko narodno posest, plačevali z brcami! — To naj si liberalna gospoda dobro zapomni!

Opozorili bi liberalne učenjake pri tej priliki še na neko okolnost, katero so pozabili. Nobena meseca februarja 1908 izvršenih deželnih volitev doslej še ni od deželnega zbora potrjena. Deželnemu zboru je svobodno, postaviti se na pravno stališče, da morajo sploh v vseh mestnih volivnih okrajih voliti cele mestne in trške občine, ne pa le mesta in trgi v ožjem pomenu besede. In če se deželni zbor, t. j. njega večina, postavi na to stališče, potem sledi neobhodno, da se ima uničiti mandat Lenarčiča za Vrhniko-Postojno-Lož, kajti, ko bi volile v tem okraju cele občine Vrhnika, Postojna in Lož, je jasno kot beli dan, da bi Lenarčič nikdar ne bil poslanec tega volivnega okraja. Uničenje Lenarčičevega mandata bi bilo tudi primerno plačilo za znane dogodke ob zadnjih volitvah v trgovsko zbornico, — a to je postranska stvar. Glavna stvar je, da bi taka razsodba deželnega zbora za-ječno zajamčila tudi kamniškemu kmetu volivno pravico, katero so uživali brez ugovora 25 let in ob katero bi jih sedaj liberalci tako radi pripravili.

Kmetje vobče pa naj si dobro zapomnijo, kako liberalci z njimi ravna, ali bolje rečeno, kako bi radi z njimi ravnali, če bi mogli. V tem slučaju ne bodo mogli, za to bo skrbela ljudska večina v deželnem zboru!

Enketa deželnih odborov o deželni nakladi na pivo.

Dunaj, 27. februarja.

Niževavstrijski deželni odbor je sklical enketo vseh avstrijskih deželnih odborov, da se posvetuje glede enotnega postopanja deželj pri nakladi na pivo. Predsedoval je deželni odbornik ekscelenca dr. Gessmann. Od naših deželj so bile zastopane Kranjska, Goriška in Istra. Navzoči

so bili zastopniki notranjega, pravosodnega in finančnega ministrstva, ki so proti zahtevam deželnih odborov zastopali stališče centralne vlade. Glavna debata je bila o zakonski predlogi, ki se naj predloži vsem deželnim zborom in v kateri se določijo podrobna navodila za pobiranje in eksekucijo naklade na pivo. Dasi je stvar bolj fin.-juridičnega značaja, se je pokazalo, da je tudi socialno-politični pomen te reforme jako velik. Zlasti interesantni so bili statistični podatki, ki jih je navedel ekscelenca dr. Gessmann pri obravnavi glede eksekucij pivskih naklad. Tu se je pokazalo, kako velike pivovarne sistematično uničujejo vse male pivovarne. Tu prodira kapitalistični zistem brezobzirno. Na Niževavstrijskem je v kratkem času število pivovarn od 68 padlo na 56, ker velika podjetja požirajo majhna, velike pivovarne pa silno napredujejo. Pa ne le to: Najžalostnejše je, da velika pivovarska podjetja tudi uničujejo samostojni krčmarški obrt. Pivovarna je lastnik vsega inventarja, ledenice itd. pri posameznih krčmarjih, krčmar sam je pa le dninar, ki dela za pivovarnarja. V pre mnogih slučajih se vsled tega primeri, da dežela sploh do svoje naklade ne pride, kajti krčmar, ki se eksekvir, ničesar nima, kapitalista, ki stoji za njim, pa prijeti ni mogoče.

Drugi žalostni pojav je ta, da velike pivovarne izpodrivajo samostojni krčmarški obrt na ta način, da si pridobivajo faktični monopol. Švehatska pivovarna sama ima že 1167 krčmarskih koncesij. Krčmarji so pravzaprav le njihovi poslovođe in natakariji, ki skrbijo, da se več njihovega piva povzje. Sami nič nimajo in so le pivovarnam vse dolžni. In tako delajo tudi druge pivovarne. Če se pri tem eksekucijski red za deželno naklado strogo ne določi, postane v mnogih slučajih deželna naklada na pivo sploh iluzorična.

Interesantno je bilo konstatiranje, da je mnogo sijajnih dunajskih restavracij pod sekvestrom. Javnost o tem ničesar ne ve, a na zunaj sijajni restavratereji so pravi sužnji kapitalistov-pivovarnarjev in se umetno seveda odtegujejo eksekuciji deželne naklade z različnimi prepisi.

Zastopnik pravosodnega ministrstva je bil najbolj nasproten reformnim predlogom deželnih odborov in se je skliceval celo na neki dvorni dekret iz l. 1786. A soglasno so pritrdili zastopniki deželj eksc-

LISTEK.

Nova katakombi. *)

Angleški spisal Conan Doyle.

»Spametujte se vendar, Jansen!« je vzkliknil Kennedy; »rad bi imel, da mi zaplate.«

Slavna dva poznavalca starega Rima in njegovih ostankov sta sedela skupaj v udobni sobi Kennedyjeve rekonstrukcije karakalinih term, ki je vzbudila svoj čas, ko jo je bil razstavil v Londonu, vseobče zanimanje in vsestransko občudovanje. Od stropa doli so visele amfore in na dragoceni rdeči turški preprogi je ležalo vse vprek polno najrazličnejših starin. Med vsemi temi zanimivostmi pa ni bilo niti komada dvomljive pristnosti; nasprotno, vse so bile jako redke in zelo dragocene. Dasi je bil star Kennedy le malo čez trideset let, vendar je slul po vsej Evropi kot izboren poznavatelj na tem polju in posedal je, kar je bilo več, precejšnje premoženje, kakršno more imeti na znanstvenika zelo slab vpliv, ali pa lahko postane zanj neprecenljive vrednosti, če ostane kljub temu, zvest svoji nalogi; veliko mu lahko pomaga, da si pridobi slavno ime. Kennedyja so čisto odvrnile posamezne muhe in zabave od študija, ali njegov značaj je bil tak, da se je vselej po takih ostrih reakcijah počutne slabosti

tenjem množice po trotoarjih. V notranjščini luksurijsne sobe mladega, bogatega arheologa je pa bilo videti le vse polno spominov na stari Rim. Od zoba časa ogledani in pokvarjeni reliefi so viseli po stenah; bojnikarini stari dopisniki senatorjev in botnikov z ostrimi črepinjskimi kostmi in trdimi krutimi potezami v obrazu so strmeli iz raznih kotov.

Na veliki mizi sredi sobe je stal med kopico slikov, odlomkov in ornamentov, model slavne Kenedyjeve rekonstrukcije karakalinih term, ki je vzbudila svoj čas, ko jo je bil razstavil v Londonu, vseobče zanimanje in vsestransko občudovanje. Od stropa doli so visele amfore in na dragoceni rdeči turški preprogi je ležalo vse vprek polno najrazličnejših starin. Med vsemi temi zanimivostmi pa ni bilo niti komada dvomljive pristnosti; nasprotno, vse so bile jako redke in zelo dragocene. Dasi je bil star Kennedy le malo čez trideset let, vendar je slul po vsej Evropi kot izboren poznavatelj na tem polju in posedal je, kar je bilo več, precejšnje premoženje, kakršno more imeti na znanstvenika zelo slab vpliv, ali pa lahko postane zanj neprecenljive vrednosti, če ostane kljub temu, zvest svoji nalogi; veliko mu lahko pomaga, da si pridobi slavno ime. Kennedyja so čisto odvrnile posamezne muhe in zabave od študija, ali njegov značaj je bil tak, da se je vselej po takih ostrih reakcijah počutne slabosti

končno zopet vrnil k dolgemu napornemu delu. Njegov prijeten obraz z visokim belim čelom, podjetnim nosom in nekoliko negotovimi, počutnimi ustmi je izdajal precej jasno na zunaj kompromis slabosti in energije v njegovi naravi.

Zelo različen od njega je bil njegov kolega Peter Jansen. Njegova kri je bila nekaka posebna mešanica. Njegov oče je bil Danec, mati pa Italijanka in tako se je čudno družila v njem krepka severna natura z milejšimi južnimi potezami. Modre germanske oči so se lesketale iz ogorelega obraza in nad njimi se je bočilo mogočno štirioglasto čelo, ki so ga obkrožali gosti svetli kodri. Krepko brado je imel gladko obrito in njegov tovariš si je rekel že čisto, kako zelo da spominja na starodavne obraze, ki so strmeli iz temnih kotov njegove sobe. Pod njegovo neokretno germansko strogostjo se je zdelo vedno, da se skriva sled italijanske živahnosti in lahkote. Pa njegov nasmeh je bil tako pošten, njegove oči tako prostodušne, da se je smelo sklepati po tej potezi v obrazu le na njegovo pokolenje, ne pa na njegov značaj. Kar se tiče njegove starosti in znanstvenega imena, je stal na isti stopnji s svojim angleškim tovarišem, ali njegovo življenje je bilo veliko napornejše in težavnejše, kakor življenje Angleževo. Pred dvanajstimi leti je bil prišel kot ubog dijak v Rim in se je od tedaj pretolkel skozi življenje s pomočjo male ustanove,

ki mu jo je izplačevalo kodanjsko vseučilišče. Počasi in vztrajno, kakršen je bil, je splezal klin za klinom po lestvi slave do te višine, na kateri je stal sedaj. Sedaj je bil že imenovan članom kodanjske akademije, znanosti in opravičeno je lahko upal, da bo kmalu poklican na kako učno stolico. Ali enostranska smer njegovega častihleplja, ki mu je pomogla do iste višine z Angležem, je bila tudi vzrok, da je stal na vseh drugih poljih, ki niso imela nikakega stika z njegovim delom, nizko pod obzorjem tega. Ves čas svojih študij se ni utegnil nikdar privaditi gibanju v družbi. Le kadar je govoril o svoji stroki, se mu je oživilo obličje z življenjem in duhom. V vsem drugem je bil molčeč in čutil se je potrtega in neokretnega; ker je le predobro občutil svojo omejenost glede drugih predmetov in ni imel potrpljenja za lahko kramljanje, s kakršnim se zabavajo navadno ljudje, kadar se jim ne zljubi poseči kam globlje.

Vendar sta bila oba moža dobra znanca in zdelo se je, da bosta postala kljub različnosti značajev še dobra prijatelja. Vzrok tega je bil iskati v dejstvu, da sta bila vsak v svojem študiju edina med mlajšim zarodom strokovnjakov, ki sta imela dovolj znanja in entuzijazma, da sta mogla ceniti drug drugega po pravi vrednosti. Na poti skupnih interesov in skupnih raziskavanj sta se bila sešla in znanje, ki ga je vsakdo njiju razvijal, je

*) Nedavno je zopet izšlo nekaj zanimivih povesti slavnega Conan Doyleja, med njimi posebno zanimivi »St. Kittski guverner« in »Nova katakombi«. Kakor smo pri prečitavanju »St. Kittskega guvernerja« uvideli, je bilo mogoče »Slovincu« to povest vsled pisateljeve prijaznosti priobčiti že lani, takrat pod drugim naslovom. Danes priobčujemo povest »Nova katakombi«, ki je istotako velezanimiva.

lenci dr. Gessmannu, da se mora naklada na pivo urediti s socialno-političnega stališča z ozirom na potrebe ljudstva in srednjega stanu.

Zastopniki raznih dežela so se pritožili, da jim država ne pusti višje naklade nego 1 K 70 vin. na hl. Zastopnik kranjske dežele dr. Lampe je izjavil, da bi bilo pravično določiti naklado na pivo na 4 K na hl iz enostavnega razloga, ker se to čoti pri nas pivo po poltiritih, ne po litrih; torej če pride, recimo 2 K na hl, znaša to pol krajcarja na vrček, faktično se pa pod-aži za cel krajcar v podrobni razprodaji. Zakaj bi se dežela odpovedala temu dohodku, ki ga vsled svoje davčne politike naravnost usili prekupcu ali producentu? Dr. Lampe pozivlje vlado, naj ne nasprotuje deželam, ako hočejo zvišati deželno naklado na pivo.

Na dr. Lampetov predlog za zvišanje deželne naklade na pivo zastopniki vlade niso reagirali, ampak so ga molče vzeli na znanje.

Seveda bi bilo najbolj pametno, če bi se deželam dovolilo, da bi mogle obdačiti višje od zunaj importirano pivo, a to bi se dalo težko doseči zaradi državne carinske politike.

Dr. Lampetov predlog pa je bil stavljen v zmislu enketе kranjskih vinorejcev, ki se je nedavno vršila pri kranjskem deželnem odboru, kjer so zlasti Vipavci in Belokranjci zahtevali, da se zviša naklada na pivo v korist domači vinski produkciji. Seveda bodo temu nasprotovali pivovarniški kapitalisti severnih dežela, ki imajo veliko moč, a korist naše dežele to zahteva. Vsaj za vinorodne dežele se mora to dovoliti. Čemu se naj pusti, da velikanske množine domačega vinskega pridelka ostanejo brez cene in brez kupca, tuje pivo se pa tam šopiri in izpodriva deželni pridelek?

Kaj bo?

SKUPNA AKCIJA VELESIL V BELGRADU

se precej vleče. Angleški listi opozarjajo, da se Rusija obotavlja in ne ve, ali bi ali ne bi. Najbrž bo Rusija — tako angleški tisk — našla zopet kak izgovor ali pa vsaj celo vprašanje tako zavlekla, da intervencija ne bo imela nobenega praktičnega uspeha.

Nasprotno pa je francosko časopisje optimistično. Francija, ki je v finančnem oziru gospodar Rusije in Srbije, vojske ne dopusti in zato dela za mir z vsemi svojimi diplomatskimi silami.

»Temps« o tem poroča sledeče:

Pariz, 27. febr. (Najnovejše.) Vele-vlasti sicer še nimajo oficijelnega obve-stila, kakšno stališče zavzame Rusija glede na intervencijo v Belgradu, vedo pa, da je Rusija v principu zanj. Ko pride oficijelno obvestilo, izdela Nemčija formulo za intervencijo, katero predloži Franciji, ta jo potem sporoči Rusiji. Od druge strani pa bo Nemčija formulo dala v vpogled

delovalo na obe strani s privlačno silo. In potem je prišlo k temu polagoma še nekaj drugega. Kennedyju je bila vseč preprostost in odkritost kolegov, Janse-na so pa očarale Angleževe duševne zmožnosti in pa ona živahnost, vsled ka-tere je bil ljubljeneč rimske družbe. Ravno zadnji čas je namreč prišel Kennedy v nekoliko polzek položaj. Neka srčna zgodbica, katere posameznosti niso bile nikoli prav jasne, je izdajala od njegove strani trdosrčnost, ki so jo mnogi njegovi prijatelji hudo obsojali. Pa v fantovskih družbah dijakov in umetnikov, v katerih je večinoma občeval, žalibog nimajo za take stvari prestregega častnega kodeksa. Dasi je tu kdo zmalaj z glavo, tam kdo skomizgnil z ramenji, je vendar ob-stajalo razpoloženje proti njemu prej iz radovednosti in morda tudi iz zavisti, kakor pa iz zgražanja in nevolje.

»Poslušajte vendar, Jansen!« je po-novil Kennedy in je motril z dolgim, trdo-vratnim pogledom miroljubni obraz svo-jega tovariša. »Morate mi zaupati!«

Pri teh besedah je pokazal z roko na surovo volneno preprogo, ki je ležala na tleh. Na njej je stala podolgasta, nizka košara za sadje, pletena iz lahkega bičja, kakršne rabijo v Kampanji. Košara je bila napolnjena s celo zbirko starin, z ope-kami, na katerih so bili načrtani napisi, s pokvarjenimi sgrafiti, razbitimi kosci mo-zaike, papirovini cunjami, zarjavlimi ko-vinskimi ornamentami, o katerih bi mislil ne-strokovnjak, da prihajajo naravnost s smetišča, ki bi jih pa spoznalo oko veščakovo na prvi pogled kot edine svoje vrste. Kupček ostankov in odlomkov v nizki košari je natančno izpolnjeval v razviku starega Rima praznino, kakršne so za učenjake nenavadne zanimivosti. Poželjivo jih je požiral pogled Angležev, ko je počival na njih. (Dalje.)

Avstriji, da se tudi ta indirektno udeleži velevažne mirovne akcije.

Ruski zunanji urad razširja glede tega sledečo vest:

Peterburg, 27. febr. V zunanjem uradu potrjujejo, da je Rusija privolila v principu v intervencijo v Belgradu. Zuna-nji urad dela zdaj le na to, da bo ta inter-vencija kolikor mogoče mila, da ne raz-žali samozvesti Srbije. Kdaj se bodo ve-lesile za intervencijo odločile, še ni zna-no; na vsak način je pomirjenje, ki je za-vladalo v javnosti, opravljeno.

Kaj Francija predlaga?

Francija namerava predlagati za in-tervencijo v Belgradu sledečo formulo:

1. Srbija se pozivlja, da se odpove teritorialnim kompenzacijam.

2. Velevladi bodo podpirale Srbijo pri dosegih gospodarskih kompenzacij od stra-ni Avstrije.

3. Srbija se pozivlja, da ne nadaljuje oboroževanja.

4. Velevladi obljubijo Srbiji zato po-moč pri vseh nadaljnjih pogajanjih.

RUSIJA SVETUJE SRBIJI, DA SE ODPOVE TERITORIALNIM KOMPENZA-CIJAM.

MINISTRSKI SVET V BELGRADU.

Zemun, 28. februarja. (Najnovejše.)

»Slaw. Korr.« poroča: Včeraj zvečer se je vršil pod predsedstvom kralja Petra mi-nistrski svet, v katerem je dr. Milovano-vič več kot dve uri poročal o političnem položaju. Pri tej priliki je poročal tudi o referatih srbskih poslanikov pri velevla-steh. Iz sporočil pariškega poslanika dr. Vesniča in peterburškega poslanika Po-poviča se je razvidelo, da Francija in Ru-sija želita popolnoma mirno poravnavo srbsko-avstrijskega spora in Srbiji sve-tujeta, da se odpove teritorialnim kom-penzacijam. Izjave dr. Milanovića so kralja in ministre zelo potrle.

Ključ do položaja je zdaj v Belgradu, kakor se vidi. Kajti Nemčija, Francija, Ita-lija in Anglija soglašajo v tem, da Avstrija Srbiji ne more odstopiti nobenega terito-rija, Rusija je tudi tega mnenja — v naj-slabšem slučaju pa je saj za mir — če ne zaradi drugega, pa zaradi nemških baje-netov. Pač pa te velesile na drugi strani obljubljajo Srbiji vso pomoč, da si zasi-gura gospodarsko neodvisnost in nadaljni politični ter ekonomski razvoj. Zdaj je le treba, da v Belgradu to sprejmo. Iz raz-ličnih poročil pa se da sklepati — vsaj za zdaj — da

SRBIJA HOČE ITI DO SKRAJNEGA. Mobilizacija!

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Belgrad, 27. februarja. O vojski se tukaj govori kakor o gotovem dejstvu. Splošno se trdi, da izbruhne v nekoliko dneh. Izvem iz gotovega vira, da je odre-jena mobilizacija donavske in drinske di-vizije, to je, nekako 100.000 vojakov. Da-nes dopoldne je vsa belgradska garnizija prešla svetotajstva, a takoj potem je VI. pešpolk dobil povelja, da zavzame pozi-cije okoli Belgrada. Vsem poveljstvom so se poslali novi brzostrelni topovi z muni-cijo. Celotno sanitetno skladišče je prene-seno iz Belgrada v Niš in Čuprijo. VII. belgradsko okrožno poveljstvo se preseli v Mladenovac, odkoder se bo mobilizacija odrejevala in izpeljevala. Rezervni čast-niki se ne smejo več preseliti iz svojega kraja. Mobiliziran je tudi ves tren donav-ske divizije in prenaša ves vojni materijal iz Belgrada v notranjost. Vsako noč vo-zijo na progi Belgrad-Niš-Kragujevac vo-jni vozovi. Vojaki ne smejo več na dopust.

Belgrad, 27. februarja. Generalni štab se je posvetoval s poveljniki divizije, naj se li Belgrad brani ali pusti sovraž-niku brez obrane. Na predlog generala Živkovića se je sklenilo Belgrad braniti. Zaradi tega se veliko rodbin že seli iz Belgrada in Zemuna. Belgrad bo infa-terija branila iz topčiderskih brd, artilje-rija pa bo postavljena na Torlaku. Savi-ski železniški most je miniran in bo raz-njan v zrak, kakor hitro se začne sovra-žnost. Težke topove bodo prenesli iz Niša v Belgrad, da z njimi obstreljujejo avstrijske pozicije. Na Savi in Donavi se bo srbska vojna držala defenzivno, ofenzivno pa divizije timočka, šumadijska in ibarska ob Drini. Rezervo bo tvorila moravska di-vizija.

Poročila drugih listov o vojaških pripra-vah Srbije.

Belgrad, 27. febr. Finančni odsek skupščine je dovolil vojnemu ministru Živkoviću 33 milijonov dinarjev.

Belgrad, 27. febr. 100.000 mož bo zavzelo pozicije ob Donavi in Savi, 50.000 mož pa bo vdrla s Hercegovci in prosto-voljci v Bosno. Do srede aprila postavi Živkovič 250.000 dobro oboroženih voja-kov na bojno polje. Prostovoljcev bo ne-kako 50.000.

Kaj namerava torej srbska vlada? Čuje se, da je poslala velevlastem — iz-

vzemši Avstrije in Nemčije — noto, v ka-teri izjavlja sicer, da se bo borila dalje za »interese Srbije in nje vitalne potrebe«, pa izrečno zagotavlja, da bo mirna in se ogibala vsake stvari, ki bi mogla Avstrijo izzvati. Srbija ne bo storila nobenih voja-ških odredb.

Na drugi strani pa je gotovo, da se Srbija silno oborožuje. To bodo na Du-naju kmalu izvedeli — oziroma že dobro vedo. Ali mislijo v Belgradu, da bo Av-strija držala križem roke? Zdi se, da ne-kateri srbski krogi hočejo na vsak način vojske. Vsak sam zase najbolj ve. Veliko Srbija itak nima izgubiti, tudi če pride do vojske z Avstrijo. Da pa bo osamljena, ako bo tako provocirala z mobilizacijami, je brez dvoma. Baronu Aehrenthalu pa bi bilo svetovati, naj dalje čaka, dokler Sr-bija faktično ne položi roke na Bosno in ustvari očitiven in neutajljiv »casus belli«.

Sicer pa je mogoče, da srbsko mobi-lizovanje ne pomeni nič drugega kakor grožnja in demonstracija. Zato le ne ner-voznosti! Evropski mir je predragocen, da bi se bilo treba zaradi treh ali štirih srbskih divizij vznemirjati. Še danes ne verujemo, da bi si srbska vlada upala kr-šiti evropski mir in vnela svetovni požar, v katerem ni izključeno, da bi ona največ ne trpela.

AVSTRO-OGRSKA.

(Po najnovejših poročilih.)

Ministrska posvetovanja.

28. pret. mes. se je na Dunaju vršila konferenca med ogrskim ministrskim predsednikom Weckerlom in vojnim mi-nistrom Schönaichom. Potem se je vršil skupni ministrski svet, ki so se ga udeležili avstrijski in ogrski ministrski predstniki, oba trgovinska in poljedelska ministra in več sekijskih šefov. Pred-sedoval je baron Aehrenthal. Razpravljalo se je o trgovinski pogodbi z Ru-munijo, ki se bo kmalu sklenila, o po-godbi s Srbijo pa se je konstatiralo, da vsled negotovosti zunanjega političkega položaja ni aktualna. Razpravljalo se je končno tudi o trgovinskem delu sporazuma med Avstrijo in Tur-čijo. Popoldne se je vršila konferenca ogrskega ministrskega predsednika s skupnim finančnim ministrom Burianom glede bosanske ustave. Dr. We-ckerle bi namreč rad zagotovil judom v Bosni zastopstvo v deželni zboru. Go-vorilo se je tudi o bosanski madžarski agrarni banki. Popoldne je sprejel Weckerle cesar. Šlo se je za ogrske not-ranjepolitiške zadeve.

Vojaška diktatura na Hrvaškem?

Neki visoki vojaški dostojanstvenik je izjavil, da bo v slučaju vojske med Av-strijo in Srbijo tako v Bosni kakor na Hr-vaškem nastopilo izjemno stanje. Zato baron Rauch ne bo več ban, marveč bo stopil na čelo uprave general, ki dobro pozna hrvaške razmere. Na Dunaju imajo že izbrano osebo.

Dr. Kramář o položaju in »Slovanski enoti« ter Jugoslovanih.

28. pret. mes. je govoril v Budjevi-cah dr. Kramář. Izvajal je sledeče: Vlada dela slabe priprave, da bi izboljšala notra-njepolitični položaj. Če se dolži izdaj-stva in vrše se hišne preiskave. Zakaj pa gleda vlada mirno nepatriotizem Nem-cev? Čehi so rešili nagodbo z Ogrsko. Nemci pa so deloma proti nji glasovali, deloma se odstranili. Wolf terorizuje celo krščanske socialce. Nemci hočejo proti in-teresom monarhije razbiti enotno češko kraljestvo. In kako se postopa z Jugo-slovani? Vsled aneksije Bosne je to-liko odvisno od Jugoslovanih, Bienenrth pa pozove v svoj kabinet Stürgkha in Hohenburgerja! Stvorila se je »Slovan-ska enota«. To enoto bomo poglobili in razširili. Vsi Slovani se morajo združiti. Konečno je dr. Kramář posvaril vlado, naj spriče kritičnega zunanje položaja ne dopusti, da bi Nemci proti Slovanom na-stopili z nasiljem.

Dr. Pacák o »Slovanski enoti«.

Dr. Pacák je v Hrudimu pred volivci izjavil, da bo državni zbor najbrž raz-pušč en. Sedanja vlada je s svojim Stürgkhom in Hohenburgerjem odločno pro-tislovanska. Čehi, Slovenci, Hrvati in Starorusini so se združili ter bodo vodili proti temu kabinetu skupen boj. Kar se tiče taktike, ne more volivcem nič pove-dati — orožje mora biti odločno, ne sme se pa z njim meriti preko cilja.

Nemiri v Pragi.

28. pret. mes. je prišlo na Vaclavskem trgu do izgrediv. Na Přikopih so nemški burši do pol 12. nemoteno bumlali. Med-tem so se pa spopirali na Vaclavskem trgu nacionalni socialisti in socialni demo-kрати. Nemški dijaki so prišli med Klofa-čevce, ki so jih obkolili. Policija je ener-gično nastopila in Klofačevce razgnala.

Klofačevci so metali na policijo kamenje. Nato je policija na konjih mob razgnala, bedasti nemški burši so jo pa že prej do-mov popihali.

DRŽAVNI ZBOR.

Vsled pritiska od raznih strani se je vlada odločila, da je zopet sklicala držav-ni zbor. Prva seja poslanske zbornice v novem zasedanju bude dne 10. sušca. Prvo vprašanje je: Kdo bude novi pred-sednik? Krščansko-socialna stranka kot najmočnejša stranka zahteva predsednika iz svoje srede. Kandidaturo je že naznanil dr. Pattai. Ker so židovski listi ime-novali kot kandidata za predsednika tudi bivšega ministra dr. Ebenhocha, izjavlja ta, da on niti ne misli na predsedniško me-sto. Naglašja dalje, da tudi barona Mor-seya ožji somišljeniki ne rujejo proti dr. Pattaiu. Ker so tudi Poljaki za dr. Pattaija, utegne ta biti izvoljen brez posebnih ovir. Socialni demokratje bodo, kakor zadnjič, svoje glasove oddali za Pernertorferja.

Drugo, mnogo važnejše vprašanje pa je, ali je delavnost zbornice zagotovljena. To vprašanje pa je odvisno v prvi vrsti od taktike »Slovanske jednote«. V tej skupini pa prevladuje misel po obstrukciji le med češkimi agrarci in narodnimi socialci. Ve-čina »Slovanske jednote« je doslej le za opozicijo proti vladi. V četrtek se snide izvršilni odbor »Slovanske jednote«, da se posvetuje o taktičnem postopanju nasproti vladi in ostalim strankam v zbornici.

Tretje vprašanje pa je, kaj naj zbor-nica reši še pred velikonočnimi prazniki. Prvi dan izvoli predsedstvo, v drugi seji odseke. Ta dan tudi baron Bienenrth pojas-ni v zbornici splošni politični položaj. Raz-prava o tej vladni izjavi utegne trajati dva ali tri dni.

Prva in najnujnejša vladna predloga so vojaški novinci. Prvo branje o tej predlogi bude trajalo najmanj dva dni. Ko se bude brambeni odsek posvetoval o vojaških novincih, bude se v zbornici vršilo prvo branje predloge o podražav-ljenju železnic. Vlada upa, da zbornica do 2. aprila reši te dve predlogi. Ta račun pa velja za slučaj, da obstrukcija zopet ne zapreči dela v zbornici. Ako pa se pojavi obstrukcija, vlada takoj zaključi državni zbor, ki se bo sešel šele jeseni.

Kakor trdijo poučeni krogi, ima baron Bienenrth nalog od vladarja, da vojaške novince mora dobiti, ali s pomočjo parla-menta ali pa s § 14. To je sedaj prva in najnujnejša državna potreba. Ako zbornica z obstrukcijo onemogoči vojaške novince, s tem sedanja vlada ni pokopana. Preosnova sedanje vlade bude mogoča, ko se prične redno delovanje tudi v češ-kem deželnem zboru in je zagotovljena tudi parlamentarna večina. To vse pa se more izvršiti šele po Veliki noči.

V soboto se je baron Bienenrth posve-toval z zastopniki nemških liberalnih strank. Posvetovanja so se udeležili tudi ministri dr. Hohenburger, grof Stürgkh in dr. Schreiner. Baron Bie-nerth je izjavil, da vlada želi dobiti od parlamenta vojaške novince in dovoljenje za podražavljenje železnic. Vlada predloži zbornici tudi prejšnje načrte raznih zako-nov. Na noben način pa ne bude vlada do-volila kakih koncesij za delavnost zbor-nice. Nemški zastopniki so bili zadovoljni s pojasnilom barona Bienenrtha.

Poljski minister vitez Abrahamovič v kratkem odstopi in bržčas odloži tudi svoj poslanski mandat; vladar ga po-ključ v gosposko zbornico. Novi minister za Galicijo utegne biti dr. Dulemba.

Pogodba z Rumunijo.

Včeraj se je pod predsedstvom mini-stra za zunanje posle, barona Aehrenthala, vršil skupni ministrski svet, katerega so se udeležili: Oba ministrska predsednika dr. Weckerle in baron Bienenrth, finančni minister dr. vitez Bilinski, oba poljedelska ministra Daranyi in dr. Brai, trgovinski minister dr. Weiskirchner in državni taj-nik Sterényi kot zastopnik ministra Ko-šuta. Ministri so se posvetovali o trgovin-ski pogodbi z Rumunijo. Avstrijski posla-nik v Bukarešti je dobil potrebna navo-dila za nadaljevanje pogajanj.

AVSTRIJSKO-TURŠKI SPORAZUM.

Bosna.

Avstrijsko-turški sporazum je skle-njen in ga vsi krogi z veseljem pozdrav-ljajo. Njega vsebina je sledeča:

1. Avstro-Ogrska se odpove San-džaku.

2. Turčija prizna aneksijo Bosne.

3. Tisti Bosanci in Hercegovci, ki se sedaj nahajajo v Turčiji, kakor tudi tiste v Bosni mimogrede ali stalno nahajajoče se osebe, ki so doma iz različnih delov turškega carstva, obdrže svojo osmansko na-cionaliteto. V Bosni in Hercegovini roje-ni, oziroma v Bosno pripadajoči muslima-ni se bodo lahko kakor doslej v mejah bo-

Krščanski prepoved v hrvaški Istri.

P a z i n, koncem februarja.

Doba, v kateri se hrvaška Istra sedaj nahaja, je prehodna. Do nedavno se je v Istri izključno narodna misel povdarjala, zdaj pa se jame akcentuirati verska in gospodarska ideja. Ne tako seveda, da bi se narodna misel opustila, temveč z versko in gospodarsko tvori harmonično celoto. V obče je razvoj hrvaške Istre analogen razvoju Slovencev, samo da so slednji veliko dlje. Prva doba v kulturnem razvoju slovenskega naroda traja od 1848. do 1890, a naša od 1848. do 1908.

Početek te dobe je bil v hrvaški Istri, kakor v obče med avstrijskimi Slovani, označen po nekem optimističnem nacionalizmu, vseslavjanstvu stare šole. Po češkem vzorcu so se prirejali tabori in osnnavljale čitalnice. Vsi narodni elementi so bili složni. Razlika je bila samo med talijanašem in Hrvatim, oziroma med »Istrani« in Hrvatim. »Istrani« so bili namreč umetna tvorba Italijanov, da ustavijo hrvaško narodno gibanje, kar pa jim ni uspelo.

Istrska hrvaška inteligenca pa se je, kakor hitro so bile glavne faze narodnega boja dobojevane in narodu zagotovljena nacionalna bitnost, naravno navzela na dunajskem, graškem in zagrebškem vseučilišču svobodomiseltva, »avtonomne morale, Nietzschejanstva, skepse, itd., kakor se zovejo vse te struje. Bila je že na tem, da jih razširi med narodom, pa je stala pred veliko oviro: avtoriteto voditeljev prvoboriteljev in narodnega svečeništva, ki je poglavo globoke korenine v ljudstvu. Med inteligenti niso mogli ne tako ne drugače. Zato je nastalo neko polovičarstvo, neka polenjenost in brezbržnost. Zasnovali so formulo »absolutne narodnosti«, v koji ležita dva momenta: 1. svobodomiselnost, ker se narodnost povzdiguje, da se potlači vernost, katera naj bi ne bila za ljudstvo več »primum movens« v javnem življenju, drugi moment pa je slogaški, ker je prva svrha tega načela bila ta, ustvariti »platformo« — kakor je pisal »Pokret« — za skupno delo najrazličnejšim elementom.

Ali ta reč ne gre. Istrsko dijaštvo se je po večini prepojilo z »modernizmom« in tega ne more zatajiti. K večjemu, da je med njimi nekaj pošteno mislečih elementov, ki nočejo od »absolutnega« nacionalstva popustiti in verskega stališča nikakor povdariti, so pa sami zase morda še verni. Ali teh je morda komaj dva odstotka. Kako je pisal o istrskem dijaštvu dr. Anton Dermota, ko je bil v Voloski, v »Slovanški prehled« (3; 1. X.) »Muje i býti pravda, že v kružih ovladajících v přítomné době istrijskou veřejnost, není klerikálů a klerikalismu, ale mladší svět již se také dělí ve dva tábory.« (Morda je res, da v krogih, ki sedaj vladajo v istrski javnosti, ni klerikalcev niti klerikalizma, toda mladi svet se že deli v dva tabora.)

Naj se nahaja še precejšen del istrskega razumníštva takorekoč v labilnem stanju, v stanju umetno vzdrževane indiferentnosti, da ne bi trpela sloga, začena se že doba secesije, ločitve tudi v hrvaški Istri! Čemu tajiti? Prava sloga je mogoča le na istinitosti načel, te pa ni več v Istri. Katoliško hrvaško istrsko dijaštvo je lani na sestanku na Trsatu sklenilo organizirati se na verskem in demokratiškem temelju in je to tudi storilo, združivši se v »Dobrilo«, dočim so nasprotniki osnovali »Istro«. O »Dobrilo« vemo, da je priredilo že več ljudskih predavanj. Zgodilo se je pač, kar je naznačil dr. Krek v »Hrvaški Straži« (1. V., zv. 6): »Pot, po kateri smo šli mi (Slovinci), je zgled tudi za naše sosede. Morali bodo po nji, če bodo hoteli ustvariti temelj zdravi narodni politiki, ki more biti edino le načelna in realna. Načela varujejo smer, realna vpošteva dano trenutje in se ravna po tem, kaj se da doseči« ...

Prvi sad tega pa je ustanovitev prvega hrvaškega katoliškega izobraževalnega društva v Pazinu. Hrvaško duhovništvo je uvidelo že zdavno, da ga liberalna »inteligence«, dočim se mu v obraz dobriča, češ, »to je naše narodno svečeništvo«, prezira in se mu je ime »Svobodne Misli« odtujilo. Zlasti v Pazinu je bila katoliško-ljudska reakcija potrebna, kajti malokje tako kakor tu je liberalno meščanstvo tako za ljudsko delo med širšimi sloji nesposobno in nemarno. Zato se je osnovalo krščansko društvo, ki se imenuje: Hrvatsko pučko sijelo. Ustanovni občni zbor se je vršil 31. januarja v navzočnosti mnogih kmečkih mož iz bližnjih sel. Skupščini je predsedoval župnik g. Ladavac. Odbor je sledeči: č. g. Ladavac, župnik, predsednik, č. msgr. Kalac, dekan, podpredsednik, Brajša, jurist, tajnik in knjižničar, namestnik Mate Ferenčič, blagajnik č. g. Stepan Kroppek, nam.

Josip Foškič. Monsignor Kalac je krasno govoril. Odbor se bo pobrigal za predavanja, zlasti gospodarska.

Početek je tu. Iz središča bo izvalovilo krščansko - demokratiško gibanje po vsej Istri. Sic itur ad astra!

Znanost in umetnost.

Catalogus Cleri 1909.

Ravnokar je izšel šematizem ljubljanske škofije za leto 1909. Kakor posname-mo iz lične knjižice, je razdeljena ljubljanska škofija v pet arhidijakonotov, ki obsegajo poleg mesta Ljubljane 21 dekanatov z v celem 296 župnijami. Od lanskega leta se je število župnij pomnožilo za 2, ker sta se na Viču pri Ljubljani in v Domžalah ustanovili samostojni župniji. Prva šteje 3800, druga pa 2300 duš. Izpraznjenih župnij je 28, katere upravljajo deloma upravitelji, deloma tudi soupravitelji. Kanonikato-v je v škofiji 17, častnih kanonikov 6. Kapelanskih mest šteje škofija 235, med katerimi je 95 mest praznih; praznih je tudi nekaj ekspozitur itd., tako da je vseh nezasedenih mest v škofiji 154. — Vseh cerkva šteje ljubljanska škofija 1332, med temi je 1000 podružnic in 11 redovnih cerkva, kapel in svetišč pa je 229. Letošnji šematizem ima poleg imenika župnij tudi imenik vseh podružnic. Duhovnikov šteje ljubljanska škofija 722, med temi 134 redovnikov; 51 duhovnikov je vpokojenih. Tujih duhovnikov živi v naši škofiji 14, naših pa živi v drugih škofijah 24; izmed teh jih študira 8 na Dunaju, 2 v Rimu, po 1 v Gradcu, Pragi in Beirutu v Siriji. — Umrlo je v letu 12 duhovnikov, najstarejši star 86 (kanonik Hočevnar), najmlajši pa 25 let (kapelan Bizjak). Duhovsko seme-nišče šteje 62 bogoslovcev; deško seme-nišče 36, zavod Sv. Stanislava v Št. Vidu pa 190 gojencev. Redovnikov in redovnic je v naši škofiji 759, in sicer: cistercijanov 29, kartuzijanov 60, frančiškanov 98, kapucinov 14, usmiljenih bratov 18, jezuitov 10, lazaristov 18, redovnikov nemškega viteškega reda 11, salezijancev 19, ki imajo v Radni 22 klerikov in 33 novicev. Uršulink je 187, karmeličank 16, usmiljenk 284, šolskih sester 68, križark 7. Prebivalci ljubljanske škofije so skoro vsi katoličani; v sodnijskih okrajih Kostanjevica in Metlika prebiva tudi okrog 400 uni-jatov, poleg tega živi v škofiji tudi nekaj pravoslavnih, protestantov in židov.

* **Mentor.** List za srednješolsko dijaštvo. Urejuje Anton Breznik. Izšla je 6. številka, torej polovica prvega letnika. Vsebinska nove številke: Zorislav: Ne morem ... Josip Logar: Pisma prijatelju Jos. Lavtizar: V Čičariji. (Konec.) Domen Otilijev: Gregorčičev »Job«. Prof. F. Pengov: Alkohol in duševno delo. A. Breznik: O učenju srbohrvaščine. (Dalje.) Andrej Uršič: Navod za šahovo igro. — Drobiž: Moderna. Šah na srednjih šolah. Kaj je katoliška Cerkev za človeštvo. Slomškova drobtinica. Popravek.

* **Zanimiv okvir za slike po sloven-skih motivih** je razstavila »Katoliška Buk-varna« v oknu svoje prodajalnice. Izvršil ga je g. Fr. R o p e r t, učenec podobarja g. c. kr. konservatorja Vurnika v Radov-ljici in tukajšnje c. kr. umetno-obrtno strokovne šole. Mladi nadbudni kipar sedaj dela v ateljeju g. konservatorja Vurnika. — Veselo presenečeni smo obstali pred lepim okvirjem: to je slovensko delo, domač, ljub duh veje iz njega. Okvir meri v dolžino 1 m, v višavo 83 cm. Sestavljen je iz štirih tramov iz trdega lesa, vrhnji tram, ki leži povprek na stranskih, se končuje proti vrhu s plitvim krožnim lokom, spodnji se ob stiku s stranskima razširi v kvadrat, ki iz njega s primernim natekom vzraste navpična stranica. — Zlato dno stranic krasi v bas-reliefu raznobarveni ornamenti, vzeti iz slovenske (jugoslovan-ske) narodne umetnosti. Iz dvoročne majolike sredi spodnjega tramu raste na vsako stran po ena cvetoča lipova vejica, poleg nje izpolnjujejo po trije pšenični klasovi prostor: dulce et utile! Prav v narodnem duhu je poleg majolike urezana na obe strani razdeljena letnica 19 — 09. Na vogalih v kvadratih so urezane menda prerezane stilizirane dvojne naranče s primernimi listnimi ornamentami. Sredi vrhnjega trama pijeta iz skupne pisane skleda, stoječ na cvetočih lipovih vejicah dve »tici«, ki sta posneta v značaju po onih »ticah«, ki jih naše ljudstvo še izdeluje in obeša v »hišni kot«. Nad njima nas iz lah-nega zelenega venca pozdravlja srce na lepo stiliziranem listu, iz srca pa rastejo trije lipovi lističi. Cela skupina bržkone simbolizira medsebojno bratsko ljubezen na podlagi materinega slovenskega jezika. Od te skupine se ornament razvije v stilizirano čebulico, deteljico in koncema menda v pavje pero, seveda primerno prede-

ljeno in izpolnjeno z raznimi listi. Na stranskih tramovih se iz sedmosrčaste-ga pasu, zgoraj in spodaj obdanega z deteljico, spušča navzdol venec, sestavljen iz večjega srca, obdanega s stiliziranimi listi, iz srca navzdol raste nagelček iz nagelčka, proti dnu pa granatno jabelko, ki se končuje s primernimi listnimi ornamentami. Barve na zlatem valovitem dnu so jako okusne, gorko, pa ne kričeče, ampak lepo umerjene. Celota dela presenetljivo vtis, zlasti ker je to čisto nov poizkus, kako porabiti bogato slovensko ornamentiko v umetni rezbariji. Kakor ta lepi okvir kaže, je odprto tudi na to stran obširno polje slovenski umetnosti, ki naj bi se mesto manjvrednih tujih tovarniških izdelkov naselila po stanovanih naše inteligence. Naj bi okvir kmalu našel kupca v izpodbudo za nadaljni študij v tej, žal, do-slej domala pozabljeni stroki! Fr. K.

* **Slovensko gledališče v Trstu.** Iz Trsta se nam piše: Meškova drama »Mati«, ki so jo vprizorili v nedeljo na našem odru, je imela popoln uspeh. Nazori, katere razvija pisatelj v tem delu in ki so v prvi vrsti naperjeni proti sedaj razšir-jenemu Cankarjanstvu, so našli odmev v dušah poslušalcev in naredili na nje globok utis. Saj pa je bil tudi že čas, da je vstal mož, ki je povedal, da je naša zemlja res prava mati, ki nas vabi k sebi in nas ljubi, ne pa kakor šentflorjanska dolina, kjer vlada le pregreha in gnoloba. Zato pa je navzoče občinstvo, ki sicer ni bilo mnogo-število, koncem vsakega dejanja dajalo duška svoji zadovoljnosti in hvaležnosti napram pisatelju z dolgotrajnim ploskom odobravanja ter sledilo izvajanjem in toku igre z nenavadnim zanimanjem in pozor-nostjo. Tudi igralo se je dobro. Trdil bi skoraj, da je bila ta predstava ena najbolj-ših v tej sezoni. Odlikovala se je zlasti ga. Danilova kot Silva; dobra sta bila gđc. Janova kot Tinka, kateri bi pa priporočal samo več toplote, in pa g. Viktor kot Mil-an, ki je bil mestoma premalo izrazovit. Župnika, katerega je postavil pisatelj kot širitelja in zagovornika svojih nazorov, je z dobro umerjenostjo podal g. Verovšek. Gđc. Mekindova pa je za izvrstno pogo-jeno igro tržanke žela aplavz na odprti sceni. Ostali so po možnosti zadostili svoji nalogi. S to predstavo je naše gledališče zopet stopilo na realna tla, katera je za-pustilo v predpustni dobi, v kateri je z nekaterimi predstavami in prireditvami doživelo popolne neuspehe. Upam, da ne zapuste več teh tal in opuste v prihodnje slične poskuse, ki mu samo škodujejo in mu izpodkopujejo ugled. Da bi bilo tako!

Kako je pravzaprav v Turčiji.

Ustavna Turčija je brezdvoma dan-danes v Evropi najzanimivejši problem. Veliko je odvisno od tega, kako se bo Turčija razvijala dalje, in zato je potrebno poznati sedanje politične strankarske raz-mere v osmanskem carstvu. O tem pa vladajo pri nas kaj napačni pojmi. Ni čuda. Večina Osmanov se pač niti sama ne iz-pozna. Zelo dobro in jasno pa je pravkar orisal notranjepolitiški položaj v Turčiji politični vodja Sircev, Rahid Mutran, ki stoji na čelu sirskega nacionalnega odbora v Parizu, in sicer sledeče:

Organizovani politični stranki v Turčiji sta samo dve: mladoturška in osmanska liberalna, — ki ji načel-ljuje princ Sabah ed Din. Največ se sliši o mladoturški. V resnici pa je mlado-turška stranka kaj majhna, v zbornici tvo-ri znatno manjšino. Da je vplivna, je pripisovati temu, da so njeni politiki od nekdanj imeli določen program, dočim po-slanci drugih narodnosti in skupin v turš-keem parlamentu, razun Srbov, Bolgarov in Grkov, ne zastopajo političsko zrelih strank, saj se te šele tvorijo. Potem pa je mladoturški odbor vojaško organiziran, boljše rečeno, sloni na častniškem režimu in je tajen, nekako teroristiški. Da ne bi bilo tega, ne bi bili mladoturški vrgli s po-močjo zbornične nezaupnice velikega ve-zirja Kiamil-paše.

Vendar tiči ravno v tajni, kamarilski organizaciji mladoturkov kal razpada in — kar je glavno — njihov program je tak, da se ne bo dal nikdar izvesti.

Mladoturški politični program je silno podoben mažarskemu. Kakor obstoja za Mažare le ogrska državna ideja z mažarskim državnim jezikom in »kulturo«, tako za mladoturke o s m a n s t v o. Njih vzor je fuzija ras, stopljenje vseh različnih narodnosti Turčije v eno samo, osmansko, ki bi seveda tudi en sam jezik govorila. Le takorekoč na tej podlagi se posameznim narodnostim in verstvom prizna ena-kopravnost in enakoveljavnost. Mlado-turki so odločni centralisti, jožefinci. Centralni parlament jim je najvišje. Njihov liberalizem je čisto po francoskem vzorcu, saj so se ga tam naučili.

Vse drugače pa osmanska liberalna stranka Sabah ed Dinova. Dasi je marsi-kaj nejasna in še nestvorjenega v njenih načelih, je temeljna ideja edino prava: decentralizacija Turčije, fede-ralizem. Absolutizma Sultanovega ne gre zamenjati z absolutizmom osmansko-nacionalne državne ideje. Tak sistem je v Turčiji čisto nemogoč. Pomislimo! Če od-štejemo vse manjše skupine, jude, cincare, cigane, Albance itd., itd., imamo v osman-skem carstvu 6 milijonov Turkov, 16 mi-lijonov Arabcev, ki so silni separatisti, 6 milijonov Grkov, ki so političsko najbolj zavedna narodnost v Turčiji, 3 milijone Srbov, Bolgarov, Rumunov itd., 3 milijone Kurdo, ki so tako samosvoji, da imajo skozinsko svojo upravo in državi le da-vek plačujejo, če pride ponj z vojaki, 1½ milijona Armencev. Ti narodi imajo vsak svojo zgodovino, prebivajo v pokrajinah, druga od druge kar najbolj se razlikujejo, s čisto drugačnimi potrebami in težnjami. Saj je med njimi še veliko napol nomadov.

Za take in tolike narodnosti ni cen-tralni parlament. Saj sedanjí že dolgo zboruje, pa ni še prav nobene postave sprejel. Narodi ne vidijo v njem zaščitnika in poroka za njihove interese in razvoj, ker vidijo, da tega tudi ne zmore. Sedanji turški parlament je le ustavna igra-čca, krinka, pod katero vlada mladoturško vojaštvo. Dobre volje mladoturkom nihče ne odreka, toda njihove težnje in podlaga, na kateri slone, je čisto v nasprotju z in-teresi osmanskih narodnosti in zato v na-sprotju tudi z interesi države. Mladoturki so volitve za parlament vodili in, kakor je mladoturk Enver Bey v znanem inter-vievu v listu »Acropolis« sam priznal, volivni aparat popolnoma zase izrabili. Turški parlament, kakršen je sedaj, nikakor ni izraz javnega mnenja in je z ljudstvom kaj malo v stiku.

Sirci, Arabci in Armenci (Grke, Srbe in Bolgare ne štejemo, ker gredo njih tež-nje v resnici za popolnim odcepljenjem od Carigrada) povdarjajo potrebo osrednjega parlamenta za skupne zadeve, za armado, za finance, trgovinstvo, carinstvo; posa-mezne provincije, oziroma narodnosti pa naj dobe deželne avtonomije in svoje deželne zборе z dalekosežno pos-tavodajavno in upravno kompetenco. Čisto naravno! Kaj naj v Carigradu dela nekaj zastopnikov najrazličnejših na-rodov postave za Kurde in Armence?, za provinciji El Džesire (Mezopotamija) in El Hedžas (vzhodna Arabija)?, za Bas-soro ob perzijskem zalivu in za Beirut ob sredozemskem morju?, za Makedonijo v Evropi in za Erzerum daleč tam ob vzhod-nu kavkaškem?

Mladoturško samovladje je sultanovo samodržstvo brez krvi in bojev odpravilo — če bo pa brez krvi in bojev v stanu iz-vesti svoj v e l e t u r š k i program, to — ni vprašanje, ampak brezdvomno je, da ne. Prave ustavne dobe v Turčiji še ni, kar so napravili mladoturki, je poizkus, ki se bo v doglednem času ponesrečil. Le v smeri narodne ali vsaj deželne avtonomije je spas velikega osmanskega carstva.

Gospodarstvo.

— **Sora.** (Živinorejska zadruga.) Le-tos smo imeli tu dvojje zanimivih preda-vanj. Koncem januarja je predaval g. kon-zulent o živinoreji in o zadružništvu, za-četkom svečana se je predstavil na poli-tičnem shodu poslanec in deželni odbornik profesor Evgen Jarc. Prav ta zadnji shod je bil kaj živahen in je mnogo gospodar-jev volivcev posegalo v debato ter želelo raznih pojasnil. Vnel se je med drugim tudi boj zoper zajca, ki ni dobil v obilnem zboru nobenega zagovornika. Po tem shodu je otvoril g. župnik Finžgar razgo-vor o živinoreji sploh in posebno o kravo-gojstvu. Nasvet, da bi se izbral odbor, mož, ki bi šli gledat v Selca ustroj in raz-voju zadruge živinorejske, je bil navdušeno sprejet. 22. t. m. se je peljalo na šestih sankah 14 mož iz Sore v Selca. Sicer je melo prav sibirski — kar pa ni nikogar ustavilo. V Selcih sta nas sprejela žup-nik in župan ter nam pokazala hleve in ži-vino. Napredek umne živinoreje je zares lep v Selcih. Občudovali smo vzorne hleve, nekaj krasnih komadov govedí, ju-nic in bikov. Po ogledu smo se zbrali pri Tavčarju in obedovali. Tam nas je posetil tudi poslanec Rožnik. Po obedu so go-vorili župnik Rožnik, poslanec Demšar, župnik Finžgar in Tavčar. Vsi ti napredni in praktični kravogoji so sprožili mnogo misli, ki so za umni in res napredni razvoj živinoreje velikega pomena. Le par jih navedemo: Ali ni ta panoga narodnega gospodarstva velik kos narodne emanci-pacije? Danes moramo redno v Nemce po pravo in pristno pasmo, dasi so vsi po-goji dani za isto vzorno živino pri nas. Ali ne bo na jugu — v Bosni, Dalmaciji — po-treba izboljšati živinoreje? In kam se bo

obrnili jug? Preko bratov Slovencev bo moral težiti v Tirole med Nemce, če se mi naglo ne ganemo in ne izredimo pasme, ki bo tekmovala z ono v Pincgavu? Naj ti-sočaki ne teko iz dežele, marveč naj se zlivajo vanjo! — Koliko se toži danes o draginji mesa! Mesarji so se letos norče-vali iz kmeta. Nekaj mož je povedalo zglede: Pri eni govedi so profitirali od 50 do 70 kron, ker je niso dali mesarju, ampak jo je zaklala zadruga. Pa so še odjemalci jedli meso po kroni! Zadruga mesnica bo regulirala tudi železni mesarski obroč in koristila konsumentu in producentu. — V nedeljo se vrši v Sori ustanovni občni zbor, da se izvoli odbor, ki nato naglo za-počne delovati v smislu pravil, ki se pred-ložijo takoj vladi v odobrenje. — Sicer pa, kakor povsod — zima groznazoba tudi v Sori. Žage in mlini stoje, tvornica v Go-ričanah se komaj giblje. Bojimo se za ozi-mine, ki so čez in čez pokrite z ledom. In še nič upanja — novi snegovi — novi mrzavoli!

* **Nalezljive otroške bolezni v sliki in podobi.** Nazorno tablo po dr. Tumpfovem plakatu za šolo in dom je priredil dr. De-meter pl. Bleiweis. Izvrstno bo slu-žilo to nazorno učilo za šole in za naša društva, kakor tudi za matere, ki jim je poznavanje nastanka, simptomov in pri-pomočkov proti sovražnikom otrokovega organizma neobhodno potrebno. Tabla ni prevelika, temveč za porabo zelo ročna, besedilo kratko in precizno, slike (osem) dobre in jasne. Na slikah so predložene oš-pice (Röteln), škrlatica, davica, norice (Schaffblattern) in koze. Besedilo pa raz-loži še sledeče: dušljivi (oslovski) kašelj, hrip, trebušni legar in vnetje ušesnih sli-navk. Izmed pripomočkov zavzemajo pr-vo mesto profilaktična sredstva, osamlje-nje bolezni, prava hrana in hitra zdravni-ška pomoč. Tablo prav toplo priporočamo starišem, šolskim vodstvom in sploh vsem faktorjem v mestu in zlasti na deželi, ki imajo interes na tem, da se kužne otroške bolezni omejijo, zabranijo epidemije in sploh povzdigne ljudsko zdravstvo. Prav posebno pa opozarjamo krajne šolske sve-te, naj si omislijo to nazorno prekoristno tablo, ki je namenjena, da se obesi kot iz-vrstno nazorno učilo v šoli na steni, pa tudi v društvenih prostorih. Cena 4 K, po pošti 4 K 50 h. Naroči se v »Katoliški Bu-kvarni« v Ljubljani. Nabavijo naj si to na-stensko učilo tudi naša društva, da se po-uči ljudstvo o simptomih otroških bolezni in si počne pravočasno pomoč.

* **Slovenska znanstvena dogmatika:** Verouk za višje in srede srednjih šol. Dru-ga knjiga: Resnice katoliške vere. Spisal dr. Gregorij Pečjak. Rokopis te knjige, namenjene za 6. gimnazijski razred, leži že več mesecev pri naučnem ministrstvu, a potrjenje še vedno ni došlo. Upati je, da dojde prav kmalu; potem se začne knjiga precej tiskati, da bo do prihodnjega šol-skega leta gotova. »Katoliška Bukvarna« kot založnica bi rada že sedaj določila število iztisov. Da bo mogla biti cena niz-ka, moramo računati na to, da knjige ne bodo kupovali samo učenci, ampak, ker bo s to knjigo dovršena prva slovenska znanstvena dogmatika, tudi mnogi ne-učenci, zlasti duhovniki, pa tudi laiki, ka-terim je pri srcu prospeh znanstvenega slovenskega slovstva v vseh strokah. Ver-ska vprašanja dandanes globoko segajo tudi v javno življenje, in prepričani smo, da bi se mnogo nasprotij ublažilo, ako bi se vsak izobraženec prizadeval, o teh vprašanjih poučiti se iz zanesljivih virov. Da bo Pečjakova knjiga tak vir, za to nam jamči priznana pisateljeva temeljitost. Ker je Pečjakova knjiga nadaljevanje verona-uka za višje razrede srednjih šol, katerega prvo knjigo »Resničnost katoliške vere« je spisal dr. Iv. Svetina, računamo tako, da se bo izvin šole druge knjige prodalo primeroma toliko, kolikor prve. Te se je sicer že mnogo, vendar še ne toliko, ka-kor smo računali. Zato prosimo, da vsi, kateri še mislijo naročiti prvo knjigo, store to, še preden določimo število iztisov dru-gre knjige. Zlasti pričakujemo naročil od bogoslovcev in duhovnikov ne le ljubljans-ke, ampak tudi lavantinske, krške, goriške in tržaške škofije. Svetinova knjiga »Resničnost katoliške vere«, katero je znanstveno in dnevno časopisje raznih struj jako laskavo kritikovalo, stane ve-zana 2 K 80 h, po pošti 3 K. »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani.

= Trgovski = korešpondent



Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih socialnih znamk ter posameznih delov. Izposojevanje koles prejem koles za emajliranje, poniklanje ter popravila: solidno in ceno.

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.

V Hrastju pri Šmartnem ob odnotni okr. cesti se prodaja dne 7. marca na prostov. dražbi

hiša s kovačijo

h. št. 13. Hiša je v dobrem stanju, poleg hiše vrt, zemljišče in pašnik. Več o tej prodaji pove čevljarški moj. g. Ig. Ušakar, na Selu št. 15. 541 3-1

Prodajam po najnižjih cenah

stelaže za prodajalno

v dobrem stanju.

Več se poišče v gostilni »pri Panju«, Vegove ulice. 574 2-1

popolnoma večš slovenščini in nemščini ter knjigovodstvu, se takoj sprejme. Plača po dogovoru. Pismene ponudbe pođ „Korešpondent“ na upravništvo „Slo-venca“ do 10. marca 1909. 3-1

Še nekaj vinskih sodov

iz hrastovega in kostanjevega lesa, prav dobro chrantenih in močnih v obsegu 150, 600, 700, 800, 900, 1400, 1500, 1600 do 5000 odde po primerni ceni tvrdka M. Rosner in drug, veležanjarna sadja, Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne. 295 155-9

Proda se dobro vpeljana

trgovina

z mešanim blagom. Naslov pove uprava „Slovenca“. 586 3-1

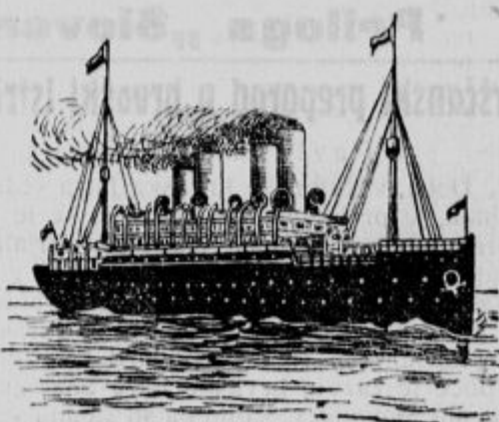
Veliko zalogo absolutno zjamčenega

pristnega vina,

1097
priporočano opetovano od knezoškof. ordi-narijata ljubljanskega p. n. vlč. gg. župnikom za mašna vina, ima Kmetijsko društvo v Vipavi. — Izborna kvaliteta: letošnje belo mašno vino od 30—40 K. Sorti-rano vino rizling, beli burgundec, silvanec in zelen od 40—55 K, črni „Karminet“ po 55 K. postavljeno v Postojno ali Ajdov-ščino. — Izpod 56 litrov se ne oddaja; na debelo po dogovoru ceneje. — Stara desertna vina v buteljkah po 1 do 120 K, vinski kis po 30 K in tropinsko žganje po 2 K liter.

Prevara izključena, ker je klet pod nadzorstvom dekana vipavskega.

Za zadruge in večje množine izjemne cene. — Za obilne naročbe se priporoča Kmetijsko društvo v Vipavi.



Kdor hoče varno, mirno in hitro

v AMERIKO

potovati, naj se obrne na od visoke c. kr. deželne vlade potrjenega glavnega zastopnika 1639 30

Fr. Seunig, Ljubljana
Kolodvorske ulice št. 28.

Odprava potnikov samo z najnovejšimi parniki velikani:

Kaiserin Auguste Victoria nosi	25.000 ton
Amerika	24.000
President Lincoln	20.000
President Grant	20.000

Vožnja Ljubljana-Hamburg traja z na novo uvedenimi direktnimi voznimi kartami, brez vsake menjave, okroglo samo 11. dneva ter ima potnik pravico porabe brzovlakov po celi črti od avstrijske meje (Eger) naprej.



Prva slovenska modna : trgovina za gospode :

Engelbert Skušek

Ljubljana, Mestni trg št. 19
se najtopleje priporoča

2710



Proda se 120 hektolitrov izvrstnega

bizeljskega vina

(Drenovec), rudečega in belega po zelo ugodni ceni, ter se kupci vabijo za četrtek, dne 4. marca 1909, ker se isti dan ob 10. uri predpoldan prične ta razprodaja.

Zapuščina umrlega Ivana Malusa, 5-8 Sušica št. 2, Bizeljsko. 3-1

Za razpečavanje naših

„IDEAL“-pisalnih strojev

se išče za mesto Ljubljano in okolico zmožen strokovno veš in pri strankah znan

➡ zastopnik. ➡

Hch. Schott & Donnath, Dunaj III., Heumarkt 9.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Delniška glavnica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na te-koči račun ter je obrestuje po čistih 1/2 %

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice Spljet, Celovec

- In Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

sanskih postav v Turčijo izseljevali in se
oni smatrali za osmanske podanike. —
Smeli bodo — kakor tudi oni Bosanci, ki
se zdaj v Turčiji nahajajo — razpolagati
svoje s svojimi nepremičnim imetjem
v Bosni. Tisti muslimanski Bosanci pa, ki
se podajo v Turčijo, ne da bi imeli namen
se v nji naseliti, veljajo za avstroogrške
podanike.

4. Bosanski muslimani uživajo po-
polno versko svobodo in državljansko
enakopravnost. Ime sultanovo se, ker je
kalif vernikov, tudi nadalje imenuje v jav-
nih molitvah. Vrhovni poglavar bosanskih
muslimanov je, kakor dozdaj, carigradski
Sejki-islam, ki sme z njimi v verskih re-
čeh svobodno občeovati.

5. Avstrija plača Turčiji za njeno drž.
posest v Bosni 2½ milijona turških funtov
v zlatu 15 dni po ratifikaciji tega pro-
tokola.

6. V teku dveh let po ratifikaciji skle-
ne Avstrija s Turčijo trgovinsko pogodbo,
če jo sklenejo tudi druge vlasti. Medtem
Avstrija dovoli, da Turčija 15 dni po rati-
fikaciji zviša vrednostno carino od 11 na
15%, dalje dovoli, da uvede Turčija nove
monopole, oziroma užitrinski davek od
petroleja, cigaretne papirja, žveplen-
alkohola in kart. To vse seveda pod pri-
držkom, da se carina in monopoli nana-
šajo enako tudi na uvoz iz drugih držav.
Turška monopolna uprava bo obvezana
gotov odstotek monopolnega blaga na-
ročiti v Avstro-Ogrski.

7. Avstrija odpravi svoje poštno ura-
de v Turčiji tam, kjer ni drugih inozem-
skih — drugod jih je voljna odpraviti, ka-
dar jih odpravijo tudi druge vevlasti.

8. Isto velja za kapitulacije, sodne
predpravice avstrijskih konzulov. V to
svrhu bo seveda treba konference.

9. Ratifikaciji protokola na Dunaju in
v Carigradu se morata izvršiti največ v
teku dveh mesecev. Po ratifikaciji stopijo
določbe v veljavo.

Tajna pogodba glede Sandžaka.

Trdi se z vsjo gotovostjo, da sta Av-
strija in Turčija sklenili tudi tajno pogod-
bo glede Sandžaka. Obe vevlasti bodo
druga drugo podpirali, da Srbija ne zasede
Sandžaka. Veliki vezji je izjavil, da sta
se Avstrija in Turčija sporazumeli, da se
Srbiji ne dovolijo nobene teritorialne, pač
pa gospodarske koncesije.

Dnevne novice.

+ Shod S. L. S. v Šmartnem pod
Šmarno Goro se je vršil včeraj popoldan
ob veliki udeležbi zavednega Posavja.
Predsedoval je načelnik »Kmečke zveze«,
deželni poslanec g. Miha Dimnik. Drž.
in dež. poslanca dr. Ivan Šusteršič in
Povše sta ob navdušenem pritrjevanju
poročala o delovanju S. L. S. v državnem
in deželnem zboru. Na predlog g. župana
Teršana, g. nadučitelja Lavtizarja in g.
župnika Lesarja, je shod ob viharjem in
gromovitem pritrjevanju vseh zbranih vo-
lincev izrekel soglasno zahvalo in zaupni-
co poslancem S. L. S. — Bil je lep dan za
S. L. S., ki je pokazal, da so se v Šmart-
nem in okolici združili vsi možje brez iz-
jeme pod ponosno zmaganostno zastavo S.
L. S. Ta lepa edinost utegne roditi še
obilo dobrega sadu za one divno-krasne
kraje ob vznožju čestitljive Šmarne gore.

+ Siljajev shod je priredila v nedeljo,
28. m. m., S. L. S. v Podbrezju. Govorili
so deželni odbornik Evgen Jarc, državni
poslanec Demšar in deželni poslanec Pi-
ber.

+ V Križeh pri Trzihu je govoril 28.
m. m. Moškerc v izobraževalnem dru-
stvu o tisku s posebnim ozirom na kato-
liški tisk, kakor tudi glede na liberalni in
socialnodemokratski tisk.

+ Dr. Krek je imel 28. m. m. shod v
Sv. Križu pri Trstu.

+ Predavanje v Preski. Včeraj se je
vršilo predavanje v delavskem društvu v
Preski. Predaval je Gostinčar o vzrokih
bojkota na Turškem in o posledicah.

+ Javno predavanje je imela v ne-
deljo »Blaž-Potočnikova čitalnica« v Št.
Vidu nad Ljubljano. Pred prav obilnim
občinstvom je predaval g. profesor Pen-
gov o obdelovanju travnikov ter umet-
nem gnojenju.

+ V Domžalah je bilo včeraj v iz-
obraževalnem društvu predavanje o alko-
holizmu. Udeležba je bila obilna, pazljivost
in zanimanje veliko. Zasnoval se bo absti-
nenčni krožek, oziroma organizirale se če-
te abstinentov.

+ Ustanovnik S. K. S. Z. je postal č.
g. prof. Frančišek Pengov z zneskom 20
kron. Hvala! Naj bi ga posnemali vsi pre-
možnejši naši somišljeniki!

Zaupni shod katoliško-političnega
društva na Koroškem je postavil dne 25. t.
m. za deželnozbornske kandidate, in sicer
v kmečki skupini 1. Velikovec - Do-
brlaves; grebiniški župan Florijan El-
lersdorfer v Ravnu; 2. Pliberk - Ze-
lezna Kaplja; Franc Grafenauer, državni poslanec in posestnik na

Brdu, morebitni kandidat monsignor Va-
lentin Podgorc v Celovcu; 3. Beljak -
Paternion - Rožek: Janez Vo-
špernik, pos. v Zgornjih Jezercih pri
Vrbi; 4. Trbiž - Podkloster: Josip
Škrbina, p. d. Kazin, posestnik in živi-
nozdravnik v Hudih Dolih pri Vratih. V
splošni skupini Celovec-Veliko-
vec - Dobrlaves - Pliberk - Ze-
lezna Kaplja: Franc Grafenauer,
državni poslanec in posestnik na Brdu.

— Pustni torek v škofjeloških zaporih.
Velik halo je bil na pustni torek v škofje-
loških zaporih. Pusten dan je, si je mislilo
šest kazencev, kaj bomo v zaporih sa-
movali, ko je tako lušno v Žabnici. Hajd,
pobegnimo! Pa so zapustili zapore in hi-
teli pusta praznovati v Žabnico. Ko so za
junaški čin izvedeli orožniki, hajd za njimi,
pa so se peljali v Žabnico, kjer so dobili
begunce; 4 so ubogali orožnike in šli nazaj
z orožniki v škofjeloške zapore, dva sta pa
pognala pusta do konca in se povrnila
»prostovoljno« na pekelnico nazaj v škof-
jeloško deželo ričeta in neprostovoljne
pokore.

— Umrl je primarij tržaške deželne
bolnišnice dr. V. Liebmann.

— Sneg v Pulju. Iz Pulja javljajo: Tu-
di tukaj je bil zadnje dni hud mrz. V pe-
tek jutraj je začelo močno snežiti in sne-
žilo je ves dan. Obenem je razsajala burja.
Toplomer je večkrat pod ničlo. Tudi na
morju je bilo zelo slabo vreme.

— Vpokojen je na lastno prošnjo Pe-
ter Gilly, c. kr. poštni oficijal v Višnji gori.

— Premesčenje. Okrajni komisar v
Tolminu Jožef Mosettig je premeščen v
Gorico; konceptni praktikant Bogomil
Berbuč je premeščen iz Trsta v Tolmin.

— Gospod Ivan Žnidarič, nadučitelj
v Brusnicah, je umrl v nedeljo popoldne
v bolnišnici v Kandiji. Pogreb bo v to-
rek, dne 2. marca, ob pol 3. uri popoldne.

— Umrl je v Radovljici znani posest-
nik in barvar J. Tome poleg kolodvora.

— Nezgoda. Ko sta se vozili h po-
grebu svojega svaka g. Bezeka, učitelja
na Gočah pri Vipavi gospe Mici Ditrli in
in Josipina Zakotnik iz Postojne, jima je
pri cestarski hiši v »Rebernicah« pred Vi-
pavo huda burja, ki je znana le onemu, ki
je kedaj potoval v hudi zimi po Notranj-
skem, prevrnila voz tako, da so se obedve
gospe in kočijaž močno poškodovali. Ven-
dar so poškodbe take, da je upati, da ne
bode zleh posledic.

— Konjski semenj v Pazinu. Dne 26.
februarja je bil v Pazinu prvi konjski se-
menj, ki ga je priredila vlada, da nakupi
kone za vojsko. Prignali so iz vseh krajev
Istre lepih živali, a častniki so kupili za
erar le dva konja.

— Nova slovenska kolonijalna trgo-
vina v Gorici se odpre v kratkem v hiši
»Centralne posojilnice«. Otvorita jo Ljub-
ljana brata Anderwald.

— Bavarsko-nemška pivovarna v
Lescah prične menda z delom to spomlad.

— Z južne železnice. Južna železnica
je zelo »postrežljiva« svojim potnikom, to
je že znano. Na vlakih, ki vozijo med Reko
in Ljubljano na je uvedla sedaj še vagono,
v katere ob sedanjem sneženem času na-
letava prav pošteno sneg, kakor zunaj na
ravan. In take vagono ima južna želez-
nica za II razred.

— V Rim se odpeljejo hrvatski ro-
marji iz Zagreba 23. aprila t. l. Potovali
bodo čez Reko v Ancono, od koder ohi-
ščejo Loreto. V Rim prispejejo 25. aprila
okrog polnoči. V Rimu ostanejo štiri dni.
28. aprila se vrnejo po isti poti domov.

Stroški za vožnjo in vso preskrbo od An-
cone naprej in tje nazaj znašajo za prvi
razred 125 kron, za drugi 104 krona, za
tretji 89 kron. To velja, če se oglasi 300
romarjev. Če bi jih bilo samo 100, znašajo
stroški 137, 112-50 oziroma 94-50 kron.
Prijava z aro 10 kron do 15. marca ured-
ništvu »Hrvatstva« v Zagrebu.

— V Iki se zdravi letos 99 duhovni-
kov iz raznih škofij, med temi vrli solčav-
ski župnik gospod Miloš Šmid in hajdinski
župnik gospod Janez Toman.

— Nevarno je obolel č. g. kurač Jos.
Golob v Podgori.

— Mlinarji ob Bistrici. Piše nam mli-
nar: Skoraj vsi mlinarji ob Bistrici v kani-
nškem okraju trimo že devet mesecev
ogromno škodo, ker sedem mesecev ni
bilo vode zaradi suše in že dva meseca
zaradi hude zime. Mi smo v obupnem po-
ložaju, posebno ker vidimo, kako lepo se
dela v tukajšnjih parnih mlinih, in mi mali
mlinarji pa čakamo brezuspešno bolj-
ših časov. Ko delajo lastniki velikih mlinov,
naši mlini stoje in poslušajo. Tega pa slav-
na davkarja v Kamniku ne upošteva,
temveč nam pošilja plačilne opomine ter
preti z rubežnijo. Človek res ne ve, kaj
bi storil, ali plačal davek ali pa kupil po-
trebni živež družini. Zato nam ne kaže
drugače v tem obupnem položaju, kakor
da se zdramimo vsi mlinarji ter vložimo
skupno prošnjo na c. kr. oblast, naj nam
predpisane davke od mlinov za leto 1909
popolnoma ali pa vsaj deloma odpiše.

Štajerske novice.

Š Socialnega tečaja v Braslovčah se
udeležuje, kakor se nam brzojavno po-
roča, nad 200 oseb.

Š Pozivnice pod orožje so dobili tudi
nekateri srbski visokošolci v Gradcu. Od-
peljali so se že v domovino.

Ljubljanske novice.

JAVNO PREDAVANJE

v veliki dvorani »Uniona«

bo jutri, v torek, točno ob pol 8. uri
zvečer.

Predava dr. V. Rožič

O KRAJIH AVSTRIJSKO - SRBSKEGA SPORA.

Krasne skioptiške slike bodo kazale
kraje, na katerih se bodo morda razvili
zanimivi dogodki.

Začetek točno ob pol 8. uri zvečer.

Vstop za vsakega brezplačen.

Vsi k temu predavanju!

Ij S. K. S. Z. ima danes zvečer ob na-
vadni uri sejo.

Ij Občni zbor »Ljubljane« bo, kakor
že poročano, danes ob 8. uri zvečer v dru-
štvenih prostorih (hiša stavbinske družbe
»Union«, Frančiškanske ulice).

Ij Izvanredni občni zbor k. s. izobra-
ževalnega društva v Vodmatu se je izvršil
včeraj dopoldne ob prav obilni udeležbi.
G. kaplan Petrič je povdarjal nujno po-
trebo izpremembe pravil, da bo društvo
obsegalo vso šentpetersko župnijo v me-
stu Ljubljana. Izpremeni se tudi naslov
društva in se sedaj društvo imenuje »Šent-
petersko prosvetno društvo«. Izprememba
pravil je bila enoglasno sprejeta.

Ij Občni zbor »Rafaelove družbe«
se vrši v četrtek, dne 4. marca 1909, ob
6. uri zvečer v prostorih krščansko-so-
cialne zveze (hotel »Union«, vhod iz Fran-
čiških ulic) po sledečem sporedu: 1. Splošna poročila. 2. Blagajniško poročilo. 3. Volitev 15 članov odbora in 5 namestnikov. 4. Volitev dveh delegatov v osrednje društvo. 5. Volitev dveh pregledovalcev računov. 6. Razni nasveti. Vsi p. n. člani in sploh vsi, ki se zanimajo za družbo ter ji hočejo pristopiti, se uljudno va-
bijo k mnogobrojni udeležbi. Zlasti pa se
uljudno vabijo zunanji gg. člani odbora.

Ij Zanimivo predavanje. V sredo, dne
3. sušca, bo predaval pri mesečnem se-
stanku »Društva slovenskih katehetov«
profesor dr. Demšar o samodelav-
nosti učencev. Pri slučajnostih bo
razgovor o bibličnih stenskih slikah, ki bi
jih oskrbelo katehetsko društvo. Lokal:
Dvorana »Kotliške Tiskarne«, II. nadst. Začetek ob petih popoldne. Odbor D. S. K. opozarja, naprošen od upravnitstva »Slov. Učitelja«, p. n. naročnike, ki so pri drugi številki dobili položnice z računom za več let, naj bi ne prezrli svoje obveznosti. Upravitelstvo bi bilo drugače prisiljeno, s prahodnjo številko list ustaviti.

Ij Meščanski klub ima jutri (torek)
po dokončanem predavanju o Bosni in
Hercegovini svoj redni večer v »Unionu«
v mali dvorani. Nanj opozarjamo vse
člane, njihov rodbine in prijatelje.

Ij Pevska šola v moškem zborovem
petju bo v slovenskem glasbenem društvu
»Ljubljana« vsak četrtek točno ob 8. uri
zvečer. — Skušnje moškega zbora so vsa-
ko sredo in vsak petek ob 8. uri zvečer.

Ij Vseh volivnih upravičencev v Ljub-
ljani za bližnje dopolnilne občinske volit-
ve je 5048, torej 56 manj, kakor lani. V
prvem razredu je 798 volivcev, v drugem
1499 in v tretjem 2751, med tem ko jih je
bilo lani v prvem 789, v drugem 1554 in
v tretjem razredu 2761 volivcev. Volivni
imniki so od danes dalje skozi 14 dni vsa-
komur na vpogled ob navadnih uradnih
urah v mestni posvetovalnici.

Ij Na stopnjah se ubila. Ko je prišla
danes ponoči domov žena bivšega posest-
nika v Škofelji, sedaj stanujoča na Mar-
tinovi cesti št. 19, Marija Anžičeva, je na
stopnjah padla in se ubila. Njeno truplo
so prepeljali v mrtvašnico pri sv. Krištofu.
Pokojnica je hči znane gostilničarke iz
Brezovice, »Debele Lize«. Ko sta z mo-
žem na Škofelji prodala posestvo, sta ku-
pila drugo v Domžalah in se v Ljubljani
le začasno nastanila.

Ij Umrl so: Udova gospa Marija
Lucekman v Jožefinšču, stara 88 let;
Gregorin Neža, kuharica, stara 72 let,
Florjanske ulice št. 7; Ferdinand Si-
monetti, zlatar, Mestni trg št. 6; Niko-
laj Wagner, Jenkove ulice št. 6.

Ij Prememba posesti. Hišo občinske-
ga svetnika g. Jos. Kozaka na sv. Petra
cesti št. 56 je kupil g. Josip Grošelj pri
upravitelstvu »Slovenca« za 11.000 K.

Ij Velik ogenj. Včeraj v jutro, 27. febr.,
obveščeno je bilo gasilno društvo telefo-
nično o nekem požaru na Bleiweisovi
cesti. Gasilni tren odpeljal se je takoj na

lice mesta, kjer je bila že streha hiše ba-
rona Schweigel-a vsa v ognju. Gasilno
društvo, videč, da preti velika nevarnost
za razširjenje ognja, je dalo z dvema stre-
loma zbrati vse gasilce. Med tem so pa
gasilci že vložili prvo cev po stopnjišču
ter so vzlic hudemu in težkemu dimu pri-
šli do podstrešnih stanovanj. Gorela je že
cela streha, stanovanja in shrambe. Težko
stališče so imeli gasilci. Vročina je bila
tako intenzivna, da so se morali menja-
vati. Nekaj opravke so rešili. Pri njihovem
delu so pomagali prav pohvalno vojaki
polka št. 17. Med tem pride velika lestva
z načelnikom g. Striceljem ter se takoj
postavi nad streho z eno cevjo in tretjo
zopet po stopnicah. Tako se je začelo
uspešno delovati. Bati se je bilo, da ogenj
pride tudi v sosednjo hišo, a se je to sre-
čno preprečilo. Za vse slučaje je bila nape-
ljana četrta cev po stopnicah sosedove
hiše dr. Leskoviča. Po preteku treh ur je
bila vsaka nevarnost odstranjena, a go-
relo je še vseppek. Ob 10. uri odšlo je
društvo in pustilo stražo do danes 9. ure
jutraj. Vzrok požara je baje goreč pepel,
shranjen poleg drv pod streho. Vzrok je
bil pa tudi v zidavi. Stanovanjski, posebno
posebni zidovi, so pribiti skoraj direktno
na špirovce strehe, potem z obojimi obiti
in malo z malo obmetani. Ni čuda, ako
začne tako podstrešno stanovanje goreti,
ako se vname tudi streha, ker je v di-
rektni zvezi s streho. Taka zidava je seve
po stavbenem redu nezakonita. Škodo ce-
nijo na tisoče. Lastnik je bil zavarovan
pri »Assicurazioni Generali«. Posebno ob-
čutno škodo ima rezbar Ivan Novak, ka-
teremu sta zgorela dva šivalna stroja po-
leg pohištva in perila. Tudi jetničarskemu
pazniku Franu Karblu in zastopniku Filipu
Kancu je zgorelo mnogo perila in po-
hištva.

Ij Poštne vesti. Absolvirani srednje-
šolec J. Oblak je imenovan za poštne-
ga praktika v Ljubljani. Prestavljen je
stavbinski adjunkt Alfred Dejak iz Trsta
v Ljubljano.

Ij Slovensko gledališče. Operi »Ca-
valleria rusticana« in »Pagliacci« sta po-
kazali na vrhuncu g. pl. Vukovića, glo-
bokomnega igravca in mojstra glasu. V
»Cavalleriji« je ustvaril tip Sicilijanca per
excellence — neko veličastno divjost, le-
poto narurne in izvirne strasti. V »Paglia-
ccih« je g. Vuković bil zopet središče
vsemu; v vlogi zlobnega pohabljenca si ne
moremo želeli boljšega interpreta. Krasen
venec, ki ga je dobil, je bil več kot zaslu-
žen. Za njim seveda gđ. Nordgartova
potem g. Fiala — gđ. Haderbolčeva pa
je popolnoma pogrešila svojo »palogo«; ta-
ko glede na vnajost, kakor na igro. Saj
se ni igral kabaret, ampak »Cavalleria«.
Tudi orkester pri »Cavalleriji« ni bil čisto
na višini.

Ij Iz pisarne slovenskega gledališča.
Jutri, v torek, se poje tretjič francoska
opereta »Mascotte« (angel sreče) z
gđ. Haderbolčevno, g. Povhetom in g.
Bohuslavom. — V petek, dne 5. t. m., se
pojeta operi »Cavalleria rusticana« in
»Pagliacci«.

Ij Dober žid — nemški gledališki rav-
natelj. Nemški gledališki ravnatelj Wolf
vedno bolj kaže svojo židovsko nprav. Ra-
di zadnjih sklepov deželnega odbora, ki je
dal »Dramatičnemu društvu« v deželnem
gledališču večji delokrog, zahteva sedaj
Wolf, da mu nemški »Theaterverein« do-
sedanje subvencijo 24.000 kron zviša na
44.000 kron, češ, da pod drugim pogojem
nemškega gledališča v Ljubljani ne more
prevzeti. Tako se počasi, a gotovo praz-
nijo možnički ljubljanskemu nemštvu.

Ij Čedne športne razmere. Včeraj je
bilo napovedano sankanje v Bohinju. Do-
šlo je mnogo tujcev. Sankališče pa je bilo
odkldano le v dolžini kakih 50 metrov.
Gostje so morali sami kldati sneg s san-
kališča. Šele ob 12. uri je prišel plug za
odmetavanje snega. Posebno Nemci so se
nad takim redom ogorčeno pritoževali.
To je presneto slaba reklama za sankali-
šče, zato naj se v bodoče preskrbi za red.
— Jako primitivne razmere so tudi na
ljubljanskem mestnem drsališču. Predvče-
rajšnjim so drsalci morali z ledu sami od-
stranjevati sneg, ker ni bilo nikogar dru-
gega, ki bi to opravil. Na nemškem drsa-
lišču je seve preskrbljeno za boljši red.
Tam je nastavljen delavec, ki skrbi, da
se led očisti. Ko so drsalci hoteli včeraj na
mestnem drsališču zopet sami očistiti led,
jim je tam nastavljeni Korošec to — pre-
povedal, češ, da ima od gospodov zapo-
ved, da se za vsako stvar mora prej vpra-
šati gospode. Tako je urejen sport celo v
moderni Ljubljani. Ko pride južno vreme,
bo pa prenehal spor, kdo spravi sneg z
ledu. In na to merodajni gospodje pri
mestnem drsališču menda čakajo.

Ij Umrl je v Trnovem Janez Tome.
Bil je vojak ob času laške vojske pod mar-
šalom Radeckijem ter je bil takrat vsled
slabe vojaške informacije za mrtvega pro-
glašen. Došlo je poročilo njegovim stari-
šem: Vaš sin Janez Tome je bil ta in ta

dan v bitki na Laškem ubit. Po prestani vojski jo pa Janez srečno domu prioma na začudenje in veselje svojcev ter še živi dolgo dobo let do visoke starosti 85 let. Večni mir njegovi duši, sorodnikom pa naše sožalje!

Ij Kap zadela. Ko je v soboto prinesel pismo noša v izseljevalno pisarno gospoda E. Tavčarja v Kolodvorskih ulicah pisma, je opazil, da leži pisarniški uradnik gospod Hinko Hayne, sin c. kr. davkarjeve vdove, za pisalno mizo na tleh mrtve in o tem takoj obvestil hišnega gospodarja. Na lice mesta došla zdravnik sta konstatovala, da je Hayneja zadela kap in odredila, da se je truplo prepeljalo v mrtvašnico k sv. Krištofu. Pokojnik je bil vдовec ter rojen 10. decembra 1873 v Trebnjem in pristojen v Metliki.

IZPRED TUKAJŠNJEGA POROTNEGA SODIŠČA.

Požigalec. Jožef Zupan, 27 let star, pristojen v Senčurje, dninar, brez stalnega bivališča, je znan, da nerad dela in se okoli klati, ljubi žganje, živi pa od tega, kar mu ljudje po hišah prostovoljno podarajo. Dne 19. decembra m. l. se je zopet z žganjem opijal, vendar je, kakor sam priznava, bil še toliko trezen, da je dobro vedel, kaj da dela, ter se je vedel tudi na posamezne podrobnosti dobro spominjati. Okoli 11. ure ponoči je šel iz Češnjek v Praprotno polico. Ko je prišel do hiše Marije Maček, podtaknil je dve goreči užigalki v slamnato streho poda. Slučajno je pa mimo prišel Gašper Murnik in videl obdolženčev početje. Ko je Murnik zakričal, zbežal je zažigalec proti Trati. Ker je bila tema in zaradi oddaljenosti ni mogel storilca spoznati, je Murnik takoj poklical soseda Blaža, katerima se je posrečilo ogenj pogasiti. Ko bi ta dva ne bila pravčasno pri rokah, zgorela bi ne bila samo Mačkova hiša, temveč tudi 20 korakov oddaljena hiša soseda Blaža ali pa še cela vas. Ker je v hiši poleg poda spala Marijana Maček, je skoro gotovo, da bi bila tudi ta zgorela, da ni Murnik pravčasno ognja zapazil. Orožnikom se je posrečilo kmalu Zupana aretovati. Prvotno je hudo delež dejanje tajil, konečno pa vse pripoznal. Obdolženec pravi, da sam ne vé, zakaj je zažgal, in trdi, da je imel neko jezo, kateri je dal s tem duška, da je hotel katerokoli poslopje zažgati. A temu ni tak. To posestvo je bilo nekaj last njegovega brata in tu je preživel Zupan svoja prejšnja leta. Potem je kupila Marija Maček to domačijo od brata, kar je gotovo Zupana jezilo, da se je hotel na ta način maščevati. Obsojenec je bil obsojen na sedem let težke ječe ter je kazen takoj nastopil.

Telefonska in brzojavna poročila.

POLOŽAJ POSLABŠAN? — RUSKI GENERALNI ŠTAB PROTI VOJSKI? — SRBIJA NOČE GOSPODARSKIH KOMPENZACIJ?

(Glej politički pregled.)

Belgrad, 1. marca. Tudi tisti krogi, ki so dozdaj upali, da se spor med Srbijo in Črno goro na eni ter Avstrijo na drugi strani poravnava mirnim putem, sodijo zdaj o položaju pesimistično. Krogi, ki stoje ministru Novakoviću blizu, pravijo, da Srbija odklanja gospodarske koncesije in hoče teritorialne.

Berolin, 1. marca. »Lokalanzeiger« poroča iz Cetinja, da je črnogorski ministrski predsednik Tomanović izjavil, da je razmerje med Črno goro in Srbijo bolj kot kedaj priručno in da bo Črna gora na strani Srbije z vsemi sredstvi branila svoje interese, dokler se ne bo vsaj minimum srbsko-črnogorskih zahtev izpolnil.

Magdeburg, 1. marca. »Magd. Ztg.« poroča iz Peterburga, da je ruski generalni štab izročil carju spomenico, v kateri izjavlja, da je Rusija neoborožena in se zato ne more spuščati v pustolovstva. Vest o obisku kneza Nikolaja črnogorskega v Peterburgu, je neosnovana.

RUSIJA OFICIJELNO IZJAVLJA SRBIJI, DA NI ZA TERITORIJALNE KONCESIJE.

Peterburg, 1. marca. Ruski brzojavni urad poroča: Odgovarjajoč na sporočilo srbske vlade, v katerem slednja zagotavlja, da je resnično miroljubna, nima nobenih agresivnih namenov, je trdno sklenila, da se vzdrži vsakega provokatoričnega dejanja in prepušča posvetovanje o potrebah in interesih Srbije vevlastem, je ruska vlada po svojem belgradskem poslaniku srbski vladi nasvetovala, naj kategorično izjavi, da se odpove teritorialnim kompenzacijam in se popolnoma v vseh, na dnevnem redu stoečih vprašanj podvrže velesilam.

IZJAVA KRALJA PETRA.

Belgrad, 1. marca. Dopisniku »Matina« je izjavil kralj Peter: Mi nismo izvr-

šili nobenih vznemirljivih priprav. Vse, kar želimo, je nekoliko prostora na soncu in nekaj zraka, da se ne zadušimo.

BREZ TERITORIJALNE ODŠKODNINE SRBIJI VOJSKA?

Belgrad, 1. marca. Vojni minister je poslal zunanjim tvežkam plačilo za naročeno strelivo, da izvršitev naročil pospešijo. Vojno ministristvo je določilo, da se meja trdnjše zastraži. 18. in 7. poik, ki sta bila razvrščena po raznih srbskih mestih, sta danes odšla na mejo. Belgrad bodo več ali manj vojaki zapustili ter se bo srbska armada koncentrirala v notranjosti dežele na močno utrjenih stališčih. Glavna koncentracijska točka bo baje Mladenovac, odkoder se bodo čete tretje divizije opirale na Dunavo, Drino in Šumadijo. Detalji mobilizacije so strogo tajni. Danes je zapustil en bataljon infanterije Belgrad. Sklenjeno je, da večino mest ob bregovih Donave in Save Srbi zapustijo brez vsakega odpora.

Belgrad, 1. marca. Vsi listi izjavljajo, da brez teritorialne odškodnine Srbiji ne preostane drugega kot vojska. »Politika« pravi, da se razvije vojska na življenje in smrt: Obnašanje Rusije bo za nas krvava skušnjava, katere ne bomo nikdar pozabili. Poročevalcem pariških listov je izjavil Milovanović, da oficio srbska vlada še nima v rokah sveta velesil, naj opusti vsako zahtevo na teritorialno odškodnino, domneva pa in se boji, da tak sklep obstoji. Avstro-Ogrska bi, ako bi dovolila Srbiji ozek košček zemlje med Črno goro in Srbijo, spravila se z 10 milijoni Srbov.

NOVI PREDSEDNIK DRŽAVNE ZBORNICE.

Dunaj, 1. marca. Gotovo je, da bo izvoljen za predsednika državnemu zboru dr. Pattai.

DEMONSTRACIJE V PRAGI.

Praga, 1. marca. Na Vaclavovem trgu so bile večeraj radi provokacij nemških buršev zopet velike demonstracije. Burši so bili natepeni. Policijo so demonstranti obmetavali s kamni in metali pod konje policistov pokalice. Policija na konjih je naskočila demonstrante in jih pregnala. Nekaj oseb je bilo aretiranih.

Meteorologično poročilo.

Višina n. morjem 306'2 m, sred. zračni tlak 736'0 mm

čas opazovanja	stanje barometra v mm	temperatura po Celziju	vetrovi	nebo	padavina v 24 urah v mm
27. 9. zveč.	737.8	-2.4	brezveter.	oblačno	
28. 7. zjut.	33.9	-2.6	sl. ssvzh.	sneg	8.3
28. 2. pop.	32.4	-0.4	sl. jvzh.	oblačno	
28. 9. zveč.	33.3	-1.2	brezveter.		
1. 7. zjut.	32.4	-4.0		megla	6.3
1. 2. pop.	28.1	-0.3		sneg	

Srednja predvčerajsnja temp. — 2.5°, norm. 1.0°.
Srednja včerajsnja temp. — 1.4°, norm. 1.2°.

Ustna voda „Euodin.“
Specialiteta za kadilce.

3265 Glavna zaloga: (11)
Lekarna Ub. pl. Trnkozcy v Ljubljani.

Na prodaj je vila z vrtom

v jako lepem kraju v Ljubljani, oddaljena od glavne poste 15 minut, pripravna za kakega vpokojenega gospoda. Cena jako nizka. Poizve se pri upravnistvu „Slovenca“.

Čujte!

27K Karbid 27K

franko kolodvor prejemnika
za 100 kilogramov le 27 kron.

Jos. Arko zaloga karbida in acetilenist v Ribnici.

Hiša št. 58 s hlevom, podom, svinjakom, kozolcem, njlive, travniki, gojzdi (zemljišča je 5 orolov 1200 kvad. sežnjev) se iz proste roke
za 14.000 K prodaja.

Natančneje se izve pri

Jožefu Jakošu, posestniku v Vižmarjih, h. št. 58, pošta št. Vid nad Ljubljano.

Tri boljše stavce

Slovence, sprejme takoj v priletno in stalno
kondicijo tiskarna J. Krajec nasl. Novo mesto

Zahvala. 1-1

Za vse dokaze iskrenega sočutja povodom smrti ljubljene soproge, svakinje in tete, gospe

Marije Rihtar roj. Vindiš
soproge zavarovalnega uradnika

izrukam tem potom vsem prijateljem in znancem najtoplejšo zahvalo.

Zahvaljujemo se takisto prečastiti šempeterski duhovščini, posebno pa preblagorodnemu gospodu Ivanu Hribarju, ravnatelju banke „Slavije“ in županu ljubljanskemu ter gg. uradnikom in gđc. uradnicam banke „Slavije“ slavni čitalnici šišenski. Vsem ostalim številnim udeležnikom pogreba in sploh vsem, ki so kakorkoli izkazali poslednjo čast nepozabni pokojnici in nas preostale tolažili ob težki izgubi.

Ljubljana, 27. februarja 1909.

Žalujoča rodbina.

Pozor!

kavarna „Ilirija“

Kolodvorske ulice št. 22, 3 minute od južnega kolodvora. 495 4-1

je vsak dan

vso noč odprta.

V posebni sobi kavarne je na razpolago nov moderni električni pianino.

Zastonj

torej brezplačno dobi vsak človek v lekarni Trnkozcy zraven rotevža, lepo tiskano deset zapovedi za zdravje tudi po pošti se brezplačno razpošiljajo. 3257 52-

Vinske sode

nekaj skoro novih, dobrih in močnih, od 600 do 1000 litrov prodaja po nizki ceni. Dobe se tudi sodi od 15 do 20 hektolitrov. 66 12

FRAN CASCIO
Šelenburgove ulice št. 6.

ZAHVALA. 590 1-1

Ob priliki bolezni in smrti našega soproga, oziroma očeta, brata, strica, tasta in deda, gospoda

Valentina Treven-a
trgovca in posestnika

nam je došlo toliko dokazov srčnega sočutja, da nam je nemogoče se vsakemu posebej dostojno zahvaliti. Izrekamo zato tem potom najiskrenejšo zahvalo vsem, ki so nas tolažili ob času bolezni in smrti dragega pokojnika, zlasti zahvaljujemo čast. g. mestnega kaplana Franca Omišiča, ki je pogosto obiskoval ranjkega ob času njegove bolezni ter ga previdel s sv. zakramenti za umirajočega, častito duhovščino idrijsko, posebno pa še č. gg. duhovnike iz okolice, ki so prostovoljno blagovolili na zadnji poti spremniti nepozabnega umrlega ter mu s tem izkazali svoje posebno spoštovanje, dalje zahvaljujemo vse darovatelje krasnih vencev, slavno „Katoliško deavsko družbo“ in njen telovadni odsek, ki se je žalnega spreveda udeležila s svojo zastavo, slavni moški pevski zbor te družbe, ki nam je lajšal tugo s tolažljivimi žalostinkami, kakor tudi zastopnike društev slavnega „Gasilnega društva“, „Prijateljev Srca Jezusovega“, „Podružnice Slomškove zveze“, „Dekliške Marijine družbe“, kakor tudi vseh drugih društev; končno zahvaljujemo g. gerenta idrijskega mesta Jos. Zazula, slavno c. kr. uradništvo, gg. profesorje, učiteljstvo in meščanstvo, zastopnike raznih trgovskih tvež, kakor tudi vse druge mnogoštevilne udeležence pogreba, ki so od blizu in daleč prihiteli, da izkažejo zadnjo čast blagemu pokojniku. Vsem skupaj in vsakemu posebej: Bog plačaj!

Idrija, dne 26. svečana 1909.

Žalujoči ostali.

Namesto vsakega posebnega obvestila.

Ema Simonetti naznanja v lastnem ter v imenu svoje svakinje **Karoline Kozmuth roj. Simonetti** in svojega svaka **Dr. Juliana Kozmutha**, c. kr. okrajnega sodnika, vsem ostalim sorodnikom, prijateljem in znancem pretužno vest o smrti svojega iskreno ljubljenega, nepozabnega soproga ozir. brata in svaka, blagorodnega gospoda **Ferdinanda Simonetti-ja**

Juvelirja in hišnega posestnika,

ki je danes ob 10. uri dopoldne po dolgi bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajočega mirno izdihnil svojo blago dušo.

Pogreb dragega pokojnika se vrši v torek dne 2. marca 1909 ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 6 na pokopališče k sv. Kržu.

Sv. zadušne maše se bodo brale v raznih cerkvah.

Ljubljana 28. februarja 1909.

Zahvala. 594

Ob prebriski izgubi našega iskreno ljubljenega soproga, oziroma očeta in strica, gospoda

Frana Peršla
c. kr. evidenčnega viš. zemljemerca v p.

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za nam izkazano sočutje ob času bolezni in smrti, ter mnogoštevilno udeležbo pri pogrebu najsrčnejšo zahvalo.

Priporočamo rajnega v blag spomin in molitev.

Sp. Šiška-Ljubljana, 1. marca 1909.

Žalujoča rodbina Peršlova.

Pozor!

- 50.000 PAROV ČEVLJEV! -

4 pare čevljev za samo K 7.—.

Vsled plačilnega zastanka nekaterih velikih tovarn sem bil poverjen prodajati večje zaloge čevljev globoko pod lastno ceno. Prodajam torej dva para moških in dva para ženskih čevljev na zadrgo izrjavega ali črnega galoširanega usnja z močnimi podplati, zelo elegantna, najnovejša oblika. Velikost po oblikah. 540 (3-1)

Vsi štirje pari stanejo samo K 7.—.

Pošilja se po povzetju. — Zamenja dovolj en ali denar nazaj.

P. LUST, Izvoz čevljev, Krakov 51.